

KULTURA JURIDIKE

AKTIVITETE

BULETIN INFORMATIV

KULTURA JURIDIKE

PËRBËRJA DHE ORGANIZIMI I GJYKATËS
DITA NDËRKOMBËTARE E GRUAS

GRATË NË DREJTËSI - MAGJISTATE PAOLA DI NICOLA TRAVAGLINI
MEMORANDUM I JETËS SË GIOVANNI FALCONE
KONVENTA E STAMBOLLIT

AKTIVITETE DHE TRYEZA TAKIMI

- PROBLEMATIKA TË MEDIAS NË RAPORT ME GJYKATËN E SHKALLËS SË PARË TË JURIDIKSIONIT TË PËRGJITHSHËM ELBASAN
- SOLEMNITETI I GJYKIMIT, UDHËZUES STANDARD I MARRËDHËNIEVE TË GJYKATAVE ME PUBLIKUN DHE MEDIAN
- 20 NËNTOR DITA NDËRKOMBËTARE E TË DREJTAVE TË FËMIJËVE
- GJYQ IMITUES, 75 VJETORI I DITËS NDËRKOMBËTARE TË TË DREJTAVE TË NJERIUT
- JAVA E DREJTËSISË- TAKIME ME NXËNËS, MËSUES DHE DREJTUES TË SHKOLLAVE TE MESME
- INKLUZIONI DHE TË DREJTAT E FËMIJËVE ME AFTËSI TË KUFIZUAR
- TAKIM ME KËSHILLIN RINOR TË BASHKISË ELBASAN
- KËSHILLIM KARRIERE, SENSIBILIZIM DHE NJOHJE E TË MITURVE ME KUADRIN LIGJOR TË DREJTËSISË PËR TË MITUR
- EFEKTIVITETI I PROGRAMVE TË TRAJNIMIT PËR GJYQTARËT DHE PROKURORORËT NGA SHKOLLA E MAGJISTRATURËS
- ZBATIMIN I HARTËS SË RE GJYQËSORE
- RRITJA E NDËRVEPRIMIT INSTITUCIONAL NË FUNKSION TË MBARËVAJTJES SË PROCESVE GJYQËSORE ME DREJTORINË VENDORE TË POLICISË ELBASAN
- SISTEMI I NDËRMJETËSIMIT DHE MEKANIZMI I REFERIMIT TË ÇËSHTJEVE NË NDËRMJETËSIM DHE MODELIT FORMULARIT REFERUES
- TAKIM ME DREJTORINË E DEGËS TERRITORIALE TË SHËRBIMIT TË PROVËS
- TAKIM ME DHOMËN VENDORE TË AVOKATISË ELBASAN
- TAKIMI ME KRYETARËT E BASHKIVE TË QARKUT TË ELBASANIT
- TAKIMI PËR NËNSHKRIMIN E MARRËVESHJES SË BASHKËPUNIMIT (INTERSHIP) PËR ZHVILLIMIN E PRAKTIKAVE PROFESIONALE
- SIPMOZIUMI KARRIERËS NË UNIVERSITETIN "ALEKSANDËR XHUVANI" I FTUAR ZV/KRYETARI I GJYKATËS Z. ARTUR PRENGA
- GJYQ IMITUES, NGA STUDENTË TË UNIVERSITETIT TË ELBASANIT "ALEKSANDËR XHUVANI" NË KUADËR TË JAVËS SË DREJTËSISË
- GJYQ IMITUES,PUNIME DHE ESE TË NXËNËSVE TË SHKOLLËS JOPUBLIKE "LIRIA" NË KUADËR TË JAVËS SË DREJTËSISË
- LEKSION I HAPUR NGA MAGJISTRATËT Z. ARDIT KUKA; Z. ELIS DINE, Z. GJERGJI BAÇI NË UNIVERISTETIN "ALEKSANDËR XHUVANI"

BULETIN INFORMATIV

-VENDIME GJYQËSORE ME INTERES TE LARTË PUBLIK

STATISTIKA:

- DHUNA NË FAMILJE DHE URDHËRA TË MËNJËHERSHËM MBROJTJE PËR VITIN 2023
- DHUNA NË FAMILJE DHE URDHËRA TË MËNJËHERSHËM MBROJTJE PËR VITIN 2024
- VEPRAT PENALE PËR TË CILAT ËSHTË APLIKUAR NENI 63 I KODIT PENAL TË R.SH
- PADI ZGJIDHJE MARTESE VITET 2021-2024
- PUNA ME INTERES PUBLIK
- ASISTENCA E PERSONAVE ME AFTËSI TË KUFIZUAR

- NDËRVERPIMI ME MEDIAT
- EMËRIMI I ZV/KRYETARIT TË GJYKATËS Z.ARTUR PRENGA

A red ribbon bow is positioned in the top right corner of the page. The bow is made of a thick red ribbon and is tied in a classic bow shape. The ribbon extends upwards and to the left, and downwards and to the right. The bow is set against a light gray background.

INFRASTRUKTURA

Ndërtesa ku ndodhet Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan është ndërtuar në vitin 2017 dhe përmban 20 (njëzet) zyra gjyqtarësh, 10 (dhjetë) zyra të punonjësve administrativë, 10 (dhjetë) salla gjyqi (2-dy penale dhe 8-tetë civile).

Gjykata nuk e ndan hapësirën e ndërtesës me ndonjë institucion tjetër. Prokuroria pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan ndodhet në një ndërtesë bashkëngjitur asaj të Gjykatës, por të ndarë prej saj.

Gjykata i përmbush standardet e projektimit që lidhen me sigurinë dhe/ose shmangien e komunikimit ex-parte (ndodhen hyrje dhe dalje të dedikuara për personelin e Gjykatës, palët dhe/ose të paraburgosurit). Hapësira e shërbimit ndaj publikut është e krijuar sipas standardeve të kërkuara.

INFORMIMI ELEKTRONIK

Për t'u informuar mbi veprimtarinë e gjykatës ju mund të aksesoni në website:

www.gjykataelbasan.gov.al

INFORMIMI ELEKTRONIK

Në rubrikat njoftuese të Web-Faqes zyrtare të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan gjendet informacion për:

- Shpalljet Publike për të paditurit në seanca gjyqësore;
- Shpallje Publike për njoftimet e debitorëve nga Zyrrat e Përmbarimit;
- Njoftimet për çështjet në gjykim të javës;
- Pasqyra e shtypit për ngjarje dhe aktivitete;
- Informacion për plotësimin e formularit elektronik FEA;
- Informacion mbi Shortin;
- Informacion për Vendet Vakante;
- Kalendari seancave gjyqësore;
- Rregullore dhe informacione të tjera të karakterit ligjor etj.

Gjykata
Rreth Gjykatës
Informacion
Struktura e gjykatës
Gjyqtarët e gjykatës
Dhoma e avokatisë
Ekspertët e Gjykatës
Ndërmjetësuesit
Çështjet gjyqësore
Statistika
Kalendari i seancave
Informacion mbi shortin
Lajmërime për publikun
Publikime
Pasqyra e shtypit
Njoftime
Njoftime për publikun
Njoftime të tjera
Njoftime për median
Vende vakante
Mbledhja e Këshillit të Gjykatës
Shpallje publike
Rregullore të gjykatës
Programi i transparencës
Formular Aplikimi
Përshtypje
Na kontaktoni
Video informuese

BURGJET/STRUKTURAT E TJERA NËN KOMPETENCËN TOKËSORE TË GJYKATËS SË SHKALLËS SË PARË TË JURIDIKSIONIT TË PËRGJITHSHËM ELBASAN

Aktualisht nën kompetencën tokësore të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan janë 3(tre) Institucione të Ekzekutimit të Vendimeve Penale:

Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale Elbasan, me një distancë të përllogaritur prej 6 km nga ndërtesa e Gjykatës.

Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale Peqin, me një distancë të përllogaritur prej 30 km nga ndërtesa e Gjykatës.

Institucioni i Ekzekutimit të Vendimeve Penale Lushnje, me një distancë të përllogaritur prej 46 km nga ndërtesa e Gjykatës.

Simboli i Mimosës

8 Mars 1946 – Në këtë datë për herë të parë u festua në të gjithë Italinë Dita e Gruas, ku dhe për herë të parë shfaqet simboli i lule mimosës duke mbajtur kështu epitelin e (**mimoza e artë**). Idea e ndërtimit të një simbolike shumë domëthënëse për këtë ditë ishte e:

Teresa Noce (29 korrik 1900 – 22 Janar 1980), e cila ka qenë një partizane, politikanë Italiane, aktiviste e shoqërisë civile në mbrojtje të të drejtave të grave, asaj i detyrohet merita për propozimin e projektligjit në mbrojtje të amësisë, i cili u bë Ligji 860 në 1950 për “*Mbrojtje fizike dhe ekonomike të nënave që punojnë*”.

Rita Montagnana (6 janar 1895 – 18 korrik 1979), politikanë italiane, eksponente dhe deputete e Partisë Komuniste Italiane. Ajo u zgjodh në Asamblenë Kushtetuese në vitin 1946 si një nga gratë e para të grupit parlamentar në Itali.

Teresa di Mettei (1921 – 12 mars 2013), ishte një partizane, politikanë dhe pedagoge italiane. Ajo ishte gjithashtu më e reja e zgjedhur në Asamblenë Kushtetuese, ku mori rolin e sekretares së byrosë.

Historiku i kësaj dite

8 Mars 1857 – Punonjëset e një fabrike tekstili dhe veshjesh në New York të Shteteve të Bashkuara të Amerikës pas shumë përipecish për trajtimin, pagat e ulta dhe shfrytëzim të

egër nga punëdhënësi u mblodhën dhe shpallen një grevë në rrugët e kryeqytetit Amerikan të cilat u keqtrajtuuan nga policia që ndërhyri për t'i shpërndarë. Por ato nuk u dorëzuan pasi 2 (dy) vjet më vonë, në Mars të 1857 u mblodhën dhe krijuan sindikatën e tyre për mbrojtjen e të drejtave në punë.

(22 Nëntor 1908 – 15 Shkurt 1909), njëzet mijë gra në New York të Shteteve të Bashkuara në Amerikë, gjetën një formë të tyre për të protestuar për të drejtat e tyre në punë duke bllokuar rrugët e New York-ut për 3(tre) muaj me radhë nga ku dhe mori emrin “**Dita e Gruas**”. Kjo protestë ishte hapi vendimtar që shënoi dhe fillimin e mobilizimit të grave në sindikata dhe kërkim të të drejtave të tyre në punë.

(26 – 27 Gusht 1910) – Në qytetin e Kopenhagen në Folkets Hus (shtëpia e popullit) u mbajt mbledhja Socialiste Ndërkombëtare ku u vendos që “**Dita e Gruas**” të festohej në të gjithë botën, për nder të lëvizjes së grave për të drejtat e tyre dhe për t'i mbështetur gratë në njohjen e statusit të tyre në shoqëri. Kjo konferencë pati një pjesëmarrje të lartë me 100 (njëqind) gra, nga 17 (shtatëmbëdhjetë) vende të botës.

(19 Mars 1911) – Si rrjedhojë e vendimit të marrë në Kopenhagen, një vit më pas “**Dita e Gruas**” u vendos të festohej për herë të parë në 19 mars, në Austri, Danimarkë, Gjermani dhe Zvicër, ku mori vëmendje fakti që pjesëmarrës në këtë ditë ishin jo vetëm gra por dhe burra të cilët morën pjesë në organizimet kushtuar kësaj dite. Në këtë ditë gratë kërkonin të drejtat e tyre për të votuar, të drejtën e tyre për të qenë pjesë e qeverisjes, të drejtën e tyre për kushte të mira të punës, të edukimit si dhe ndalimin e diskriminimit në punë.

(25 Mars 1911) – Shpërthen një zjarr i fuqishëm në katet e fundit të Pallatit “Asch” në “Triangle East Company” ku ndodhej një fabrikë e tekstili, nga ku humbën jetën 146 (njëqind e dyzet e gjashtë) punëtorë, shumica ishin gra emigrante italiane dhe hebrej europian që kishin emigruar në Shtetet e Bashkuara të Amerikës për një jetë më të mirë.

Simboli i kësaj dite, më tepër se festë, është dita ku secila grua duhet të kërkojë të respektohet dinjiteti i saj në punë, në familje dhe në shoqëri.

GONXHE BOJAXHIU

(Shkup 26 gusht 1910 – Kalkutë, 5 shtator 1997)
Nënë Tereza e Kalkutës, është Nëna e mbarë botës, e cila i kushtojë jetën e saj njerëzve në nevojë. Jehona e saj dhe origjina e saj shqiptare, do t'i bëjë të gjithë pasardhësit e saj të jenë përjetë krenarë.

SHOTE GALICA

(Drenicë, 10 nëntor 1895 – Fushë-Krujë, 1 korrik 1927), Luftëtare e shquar e çetave kryengritëse të Kosovës për çlirimin dhe bashkimin e të gjitha viseve shqiptare. Pas vdekjes së të shoqit Azem Galicës, vazhdoi luftimet në krye të çetës së tij. Ajo mbahet për thënien “*Jeta pa dije është si një luftë pa armë*”.

SEVASTI QIRIAZI

(1871–1949), mësuese, autore dhe nismëtare e organizimit të arsimit shqiptar për vajzat dhe gratë. Gruaja e parë shqiptare që studioi në institucionin amerikan “Robert College” dhe u diplomua me ekuivalentin e një diplome të shkollës së mesme, në korrik 1888.

IKBAL ÇIKA

(1957), gazetarja e parë shqiptare. Ajo dha një kontribut të rëndësishëm në rritjen e emancipimit shoqëror dhe edukimit të gruas. Kryeredaktore dhe administratore e parë e gazetës “Arbëria” dhe pronare e gazetave si “Java”, “Shpresa Kombëtare”, “Ylli i Mëngjesit” dhe “Gruaja Shqiptare”.

ELENA GJIKI (DORA D'ISTRIA)

(Bukuresht, 1828 -Firenca, 1888), ishte shkrimtare dhe publiciste përparimtare rumune me origjinë shqiptare. Ajo njihet me pseudonimin Dora D'Istria, sepse atëherë ishte shumë i vështirë pranimi i rolit të gruas në letërsi, politikë, drejtësi, diplomaci dhe profesione që ishin pronë e mendjes mashkullore. Ndihmoi edhe në afirmimin e çështjes kombëtare sidomos në kontributin e madh që dha në Lidhjen Shqiptare të Prizrenit.

MUSINE KOKALARI

(1917-1983), shkrimtarja e parë shqiptare. Përmes shkrimeve të saj, ajo shprehi shpirtin e saj revolucionar dhe ngriti vetëdijen ndaj pushtetit komunist. Themeluese e partisë Social-Demokrate dhe organit të shtypit Zëri i lirisë. Thënia e saj përpara gjykatës “Nuk kam nevojë që të jem komuniste për të dashur vendin tim!”, është mbresëlënëse.

Libri “La giudice. Una donna in magistratura” ofron një reflektim të thellë mbi përvojën e gruas në Sistemin Gjyqësor Italian, por ndoshta jo vetëm, duke u fokusuar në sfidat e përditshme dhe paragjykimet me bazë gjinore, por edhe në gruan si individ i një shoqërie e cila që nga gjeneza ka vuajtur diskriminimin me bazë gjinore. Me tone të forta Di Nicola Travaglini trajton në këtë libër edhe temën e *Feminicidit*.

Di Nocola Travaglini ndër rrjeshta shprehet se, “E tregoj këtë histori, timen dhe të të tjerëve, jo sepse e konsideroj veçanërisht domethënëse, por sepse më mësoi se të qenit ATJE, si gra, në vendet vendimmarrëse nuk mjafton aspak. Duhet të jesh aty me guximin dhe vetëdijen e këndvështrimit tënd ndryshe, pasi të kesh krijuar fokusin dhe të kesh vlerësuar atë. Ky quhet ndërgjegjësim gjinor”.

Historia që tregon, është një histori e zakonshme si shumë të tjera, e cila, megjithatë, në thjeshtësinë dhe linearitetin e saj, tregon se barazia formale, e shfaqur nga gratë dhe burrat, progresistët dhe të tjerë, është e ndryshme nga ajo thelbësore, e cila i sheh gratë ende të nënshtrohen në vetmi absolute edhe në vende dhe mjedise ku të drejtat janë buka e përditshme.

Di Nicola Travaglini, ndan përvojën e saj personale dhe profesionale si grua në një sistem gjyqësor i cili, përgjithësisht ndër shekuj, ka treguar tone të forta determinuese që është i dominuar kryesisht nga meshkujt.

Ky libër, në thelb është një dëshmi e forcës, sakrificës, qëndrueshmërisë së grave që kanë zgjedhur të bëjnë në jetë profesione që shpesh janë kryesisht të dominuara nga meshkujt.

Në librin e saj, i cili ndërthur përvojën personale me atë profesionale, ofron një pasqyrë të rëndësishme mbi sfidat që gratë përballen në sistemin gjyqësor dhe rëndësinë e ndryshimit të perceptimeve dhe praktikave për të arritur barazinë gjinore.

Një rrëfim ky i kyrrer me nota sa personale, po aq edhe profesionale mbi sfidat që një gura përballlet në përditshmërinë e jetës së saj, por jo vetëm, sigurisht trjaton sfidën më të madhe me të cilat përballen gratë në drejtësi, *diskriminimi me bazë gjinore* duke e nisur rrëfimin e saj mbi këtë konstatim që nga fëmijëria e hershme.

**PAOLA DI NICOLA TRAVAGLINI
“LA GIUDICE”**

“Toga nuk e njeh dhe nuk e bën dallimin mes burrit dhe gruas. Ajo e fsheh këtë dallim. Të paktën përpiqet.”

“Diversiteteti, mbi të gjitha ai mes burrit dhe gruas, përbëjnë një barrierë të rrezikshme, por edhe një pasuri të jashtëzakonshme.”

“Duhet të pastrohemi nga paragjykimet. Për këtë kërkohet trajnimi i detyrueshëm, nuk mjafton spontaniteti.”

Një nga temat më të spikatura që trajton në këtë libër Di Nicola Travaglini, si edhe e përmendëm është *FEMINICIDI*. Ajo shprehet se, ***“Femicidi është shprehja më e ashpër e dhunës, duke përfaqësuar, në mbarë botën, shkakun kryesor të vdekjes për gratë dhe vajzat e reja.”***

Në Itali, 70% e feminicidit kryhet nga partnerët, ose ish-partnerët dhe 20% nga anëtarët e familjes (fëmijë, vëllezër ose baballarë).

Duke iu referuar përvojës së saj empirike, nga e gjithë koha që ka ushtruar funksionin si gjyqtare në proceset që ka shqyrtuar, viktimat femra rrezikun më të madh e hasin në marrëdhëniet familjare, është i dhimbshëm konstatimi empirik i saj kur shprehet se, ***“Familja është vendi më i rrezikshëm për jetën e një gruaje.”***

Në lidhje me feminicidin autorja argumenton se përpjekja që bëhet për të justifikuar fenomenin duke krijuar korrelacion me ndjesinë e dashurisë është e pavend.

“Milionë gra, në Itali dhe në botë, janë viktima të dhunës, pavarësisht nga niveli i tyre arsimor, profesional apo socio-ekonomik, një fenomen që është vlerësuar nga Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSh) se 70.1% e feminicideve janë kryer nga një burrë që ishte dashuruar, 10% nga partneri aktual dhe 12.7% nga ish-partneri që me shumë mundësi kishte çelësat e shtëpisë së saj. Burrat nuk e tolerojnë lirinë dhe autonominë e tyre. Dashuria nuk ka asnjë lidhje me feminicidin, asocimi mes tyre gjeneron në mënyrë të pandërgjegjshme justifikimin e dhunës mashkullore, sepse rindërton një ndjesi, ashtu siç do të donim të ishte, dhe jo tek rrënjët kulturore që janë brenda secilit prej nesh, brenda familjeve tona, në të cilat shohim kreun e tryezës, simbol pushteti, që i është caktuar babait, emrat e fëmijëve tanë janë ata të gjyshërve, mbiemrat e grave nuk trashëgohen dhe heshtin kështu identitetin e tyre. Kjo nuk është traditë është hierarki”.....

“Kriminologët amerikanë Diana Russell dhe Jill Radford e quajtnë këtë fenomen feminicid, ndërsa antropologia meksikane Marcela Lagarde e përkufizon atë feminizëm, duke treguar gjithashtu përgjegjësitë e institucioneve për ato vdekje. “Në thelb, është vrasja e një gruaje për arsye gjinore.” shprehet Di Nicola Travaglini.

PAOLA DI NICOLA TRAVAGLINI “LA GIUDICE”

Travaglini në një pasazh të librit shpreh një nga shqetësimet më delikate të fenomenit të dhunës për proceset gjyqësore, atë të dhunës morale dhe psikologjike, konstatimi i së cilës kërkon më shumë impenjim, si edhe më shumë profesionalizëm që të vërtetohet, *“Teksa shkruaj një fjali për krimin e abuzimit në familje, kuptoj se në fund, pavarësisht se kam dëgjuar dhjetra e dhjetra dëshmitarë, gjithçka rrotullohet rreth dëshmisë së vetme të një gruaje që raporton se ka qenë viktimë. Dhuna mund të shfaqet përmes sulmeve fizike si shuplaka, grushta, shkelma, por edhe me fjalë, fraza, heshtje, mungesa. Në rastin e parë, është e lehtë për këdo që të vërejë dëmtimet e raportuara në një raport mjekësor, në një certifikatë urgjence, ose të portretizuar në një fotografi, krejt ndryshe është situata kur duhet të vlerësohet, konstatohet dhe provohet dhuna morale dhe psikologjike.”*

Një nga momentet më të rëndësishme të librit, është përshkrimi i një prej vendimeve të saj më të njohura, ku ajo urdhëroi që një i akuzuar për prostitucion të minoreneve të mos paguante një dëmshpërblim monetar, por të blinte libra për viktimën e tij. Ky akt u bë një shembull i përdorimit të dënimit për edukim dhe ndryshim të perceptimeve me bazë gjinore.

Për Di Nicola Travaglini gjuha dhe ligji duhet të kenë një qasje të vetme, një qëndrim të vetëm, sepse në ligj saktësia e të shprehurit ka një rol vendimtar dhe garantues për të drejtat. Në sistemin penal, analogjia në *malam partem* nuk lejohet, (d.m.th një interpretim që përfshin më shumë se sa është shkruar, me efekte që mund të dëmtojnë autorin ose autoren e supozuar të krimit), prandaj kuptimi i një fjale, cilado qoftë ajo, në ligj nuk është kurrë rezultat i rastësisë. Dhe kjo është edhe më e vërtetë sipas saj, kur bëhet fjalë për ligjvënësin që harton një kod, pra ai që ndërton shtetin e së drejtës në mënyrë sistematike nëpërmjet ligjeve, kodeve, akteve nënligjore.

Di Nicola Travaglini rrëfen shqetësimin e saj për interpretimin e nenit 575 të Kodit Penal Italian i cili perceptohet prej saj si një formë e përjashtimit të gruas, “**Dispositivo dell'art. 575 Codice Penale** *Chiunque cagiona la morte (1) di un uomo (2) è punito con la reclusione non inferiore ad anni ventuno (3) [276 , 295 , 579 ; c. nav. 1150]*”, “Nga viti 1980 deri më sot, ky rregull ka mbetur i pandryshuar edhe në vitin 2008, në legjislaturën e XVI u paraqit një projektligj për zëvendësimin e fjalës “njeri” me fjalën “grua”. Vetëm një grua, e përjashtuar nga interpretimi për mijëvjeçarë, mund të përjetojë acarimin dhe përçarjen, zemërimin dhe dhunën që gjeneron leximi i nenit 575 të Kodit Penal. Për mua fjala “njeri” nuk e përthith nga ana kuptimore kurrë fjalën “grua” (as e kundërta nuk ndodh), sepse ky nuk është rendi natyror i gjërave në të cilat unë përjetoj dhe realiteti i gjykatave në të cilat ka burra dhe gra.”

Në një pjesë të librit Di Nicola Travaglini shtron edhe arsyet përse duhet të pasqyronte fenomenin e dhunës ndaj gruas që vjen si rezultat i përvojës së saj jetësore: “*Barazia e rreme e vendosur nga shumica e anëtarëve të Asamblesë Kushtetuese, gjyqi për përdhunim në Latina në vitin 1978, libri që studiova, kreu i zyrës sime të vogël në Kampania: të gjitha janë të mbështjella në një klithmë të vetme që mbyten në stilolapsin tim ndërsa shkruaj arsyet e dënimit të një burri që rreh një grua, secila me terma të ndryshme gjinore dhe jo të ndryshme nga një gjini. Ka krime që kryhen për arsye që janë kryesisht kulturore, pastaj sociale dhe ekonomike, ku i shohin pothuajse ekskluzivisht gratë si viktime (dhuna seksuale, keqtrajtimi në familje, shkelje e detyrimeve për ushqim, etj.,). Kjo është arsyeja pse lindi nevoja për të përfaqësuar fenomenin e dhunës ndaj grave. Mendoj se nuk është e drejtë, për shembull, që një gjykatë e përbërë ekskluzivisht nga burra të vendosë nëse një grua është fajtores apo jo. Sepse nëse ekziston një moral i përbashkët që zbatohet për burrat dhe gratë, dhe të cilit i përmbahet zakoni, si mund të kuptojë një burrë me të vërtetë arsyet delikate që e çojnë një grua në entuziazëm ose dëshpërim dhe që janë të lindura tek ajo, një me të, që nga lindja e saj?”*

Di Nicola Travaglini në këtë libër ndan jo vetëm një përvojë jetësore në aspekt personal, por dhe një dimension stilistik, pa humbur kontekstin juridik dhe ligjor për të përshkruar anë të caktuara procedurale dhe profesionale, duke shtruar para lexuesit një gjuhë të zgjedhur në të cilën ndërthuren natyrshëm ndjesitë e përjetimet me procedurën dhe profesionin.

Në një fjali të vetme arrin të përshkruajë rëndësinë dhe peshën që ka “**dispozitivi**” për jetën e të pandehurit dhe viktimës “**Pak rrjeshta që ndryshojnë një ekzistencë, shumë ekzistenca. Ai që i shkruan e di shumë mirë rëndësinë e tyre.**”

Di Nicola Travaglini na jep një përshkrim të ndjesisë dhe rëndësisë që ka dëgjimi i palëve në proces gjyqësor dhe e shpjegon këtë si nga ana profesionale, por dhe nga dimensionimi emocional njerëzor me një stilistikë gjuhësore të zgjedhur për të treguar kompleksitetin e këtij procesi: “*Kush nuk dëgjon, nuk mund të kuptojë, kështu është dhe në seanca gjyqësore. Është një përvojë e vështirë, sepse është një përplasje me veten, me tekstin e ligjit, me gjuhën, me realitetin dhe kompleksitetin e tij. Por njeriu që merr pësipër të kryejë këtë funksion duhet të ketë guximin e përditshëm për ta ndërmarrë atë dhe ta bëjë këtë gjithmonë me kujdesin që të mos thyhet vazoja e kristaltë e përbërë nga jeta e njerëzve, me të cilët interpretimi ligjor, duhet të bëhet një trup, duke braktisur atmosferën magjike dhe të shenjtë të një ushtrimi stilistik të brendshëm. Në këtë pikë, interpretimi i një ligji nuk është pra një qëllim përfundimtar, nuk është një praktikë intelektuale, është një përvojë e hapur, sepse dikush interpreton për të kuptuar, dikush dëgjon për të vendosur dhe zgjidhur një konflikt të vazhdueshëm. Kjo është arsyeja pse më pëlqen të imagjinoj vendimmarrjen sikur të ishte një qilim i gjatë, me një parcelë të dendur fijesh prej njëmijë ngjyrash, në të cilën secili është një personazh, ekzistenca e të cilit kryqëzohet me atë të të tjerëve, të cilët, në mënyrë fatalisht të pashmangshme e bëjnë atë t'i përkasë një pikturë unike të ndërlikuar.*”

Arsyetimi i vendimmarrjes

Nën optikën e këndvështimit të retinës profesionale të Di Nicola Travaglini, arsyetimi i vendimmarrjes, përthihet e tillë duke na shtruar një imazh dydimensional të përbërë nga fakte dhe interpretime për të sjellë një pamje dhe formë konkrete të arsyetimit të vendimmarrjes: “*Në arsyetimin e vendimmarrjes rigjenerohen, një nga një, të gjitha faktet që ishin produkt i një përpjekjeje kolektive që teknikisht quhet “marrja e provave”. Dhe pikërisht në sallën e gjyqit çdo pjesë rrëfëhet dhe dokumentohet sipas një këndvështrimi të pjesshëm: secili ka propozuar të vërtetën e tij, secili ka përdorur një gjuhë që është fryt i një mënyre të qenurit, i një përkatësie, i një identiteti. Përgjatë kësaj rruge fijet e tregimit copëzohen disa herë dhe duhet të rilidhen sërish nga gjyqtari. Por kjo, nuk është e gjitha: duhet t'u japim zë edhe heshtjeve, t'i përkthejmë ato, të kujtojmë se i kemi perceptuar, dëgjuar. Ky lumë fjalësh, shkrimesh, kontradiktash, lëkundjesh, mungesash, fytyrash të kuqe, dokumente, lot turpi, lot inati, tone zëri, mendime, letra, mospërputhje, duar që shtrembërojnë e shqyejnë një shami, vështrime urretjeje dhe dinjiteti, mjekra të zhubrosura, telefonata, sekrete, këto janë struktura e vendimmarrjes. Janë materia e trupëzuar që përshkon penën e atij që i shkruan. Kodet dhe normat ligjore vijnë më pas. Për këtë arsye vendimmarrja shkruhet në fund të procesit, pra kur konflikti merr formën e arsyes. Në këtë punë të ndërlikuar, që konsiston në vendosjen e rregullit në kaos, në zbërthimin e një labirinti gjysmë të vërtetash e gjysmë gënjeshtresh, gjyqtari duhet të nxjerr në sipërfaqe të shkuarën, të cilën e lexon në të tashmen me sytë e atyre që e kanë jetuar, e bën të kuptueshme falë interpretimit, përkthimit të tij, që kërkon kohë, koha e përpunimit: një kohë e ngadaltë, e gjatë, e nevojshme për të krijuar një organizim unitar kuptimor që do të futet në një sistem të kodifikuar.*”

Përkatësia ndaj një tradite, një gjinie, një kulture, një historie luan një rol vendimtar në këtë veprimtari, e cila është në të njëjtën kohë gërmimi së brenshmi dhe proces purifikimi. Arsyetimi i një vendimi dënimi ose pafajësie nuk është një ritual i përsëritur, ai është një proces i dhimbshëm dhe kompleks që synon rindërtimin dhe lidhjen së bashku në një renditje të lexueshme, kuptimet, të asaj që të tjerët, historia, realiteti, urretja, konteksti kanë shpërbërë. Unë shpjegoj pse i vlerësova heshtjet në një mënyrë të caktuar, pse e interpretova fjalën "dhunë" në një mënyrë të caktuar, pse e konsideroja një dëshmitar jo të besueshëm, pse e shpalla një provë të papërdorshme, pse e konsideroja një provë të caktuar jo të besueshme, pse e konsideroja një provë të caktuar të pabesueshme.

Kur arsyeton një vendimmarrje, nuk dëshiron të kesh të drejtë, por përpigesh të depërtosh brenda një rrugëtimi njerëzor duke i dhënë një formë dhe duke i propozuar përgjigje në të cilat depërton, me guxim dhe me kujdes, në të njëjtën kohë edukimi njerëzor, kulturor, etik, social, fetar dhe politik si njerëz, secili i ndryshëm dhe unik. Le të mendojmë për çështje të tilla si eutanazia, imigrimi, riprodhimi i asistuar: në këto raste gjyqtari sjell me vete jo vetëm formimin tekniko-juridik, por edhe historinë dhe kulturën e tij. Këtu nuk ka një rol të rëndësishëm rregullativ normativ, por edhe pikëpamja interpretuese, për këtë arsye gjyqtari rrezikon të qëndrojë pa gjumë për netë të tëra, në mënyrë që besueshmëria dhe qëndrueshmëria institucionale varet nga arsyetimi dhe ashpërsia argumentuese që e mbështesin. Por që kjo të ndodhë plotësisht, duhet të imponohet një këndvështrim tjetër dhe një mënyrë tjetër leximi i modeleve, konventave, ligjit dhe simboleve: këndvështrimi i gruas si interpretuese. Një këndvështrim që ishte përjashtuar, madje i ndaluar.

Nga gjyqi i përdhunimit Latina i vitit 1978, ku të gjithë ishin meshkuj, përveç viktimës dhe avokatit të saj, kaluam në gjyqin e përdhunimit Latina të vitit 2008, ku, përveç të pandehurit, ishin të pranishme vetëm femra. Nuk ishte thjesht një ndryshim në gjininë e emrave të protagonistëve, ishte një ndryshim kulturor epokal që pasuroi funksionin e juridiksionit dhe i detyroi të gjithë interpretët, burra e gra, t'i përballonin këto procese me urgjencën e nevojës për një kuptim të përshtatshëm dhe të rreptë të paragjykimeve që çdo personi i përkasin, për faktin e vetëm se i përket një realiteti të me një aset vlerash dhe modelesh të përcaktuar. Nxjerrja e përfundimeve: urdhrat simbolikë mijëvjeçarë të përmbajtur në ligje të përgjithshme dhe abstrakte, pluralitete aplikative, gjuha e përpunuar, paragjykimet dhe stereotipet e vetvetes dhe të të tjerëve, bagazhi kulturor personal; Këta janë përbërësit me të cilët "nëpunësi ligjor" shkruan fjalinë duke përdorur duart e tij dhe inteligjencën e tij për të përzier realitetin dhe sistemin ligjor, një rast konkret - i përbërë nga histori dhe fytyra - dhe një rregull gjithëpërfshirës i shkruar në një kod. Asgjë e parandërtuar, asnjë operacion transpozimi silogjistik (riprodhim kuptimor logjik); vetëm një punë e vazhdueshme pikëpyetjesh, ndërgjegjësimi, arsyetimi dhe ekuilibri. Për këtë arsye, objekti i interpretimit dhe interpretuesi përjetojnë një rrugë të vazhdueshme dialogu dhe komunikimi në arsyetimin e vendimit. Çdo faqe është një punë e përditshme. njerëzore dhe intelektuale, por edhe organizative."

Gjatë gjithë këtij rrëfimi jetësor dhe profesional, që vetë Di Nicola Travaglini e konsideron një histori si shumë të tjera, për lexuesin shfaqet qartë, historia e rrefyer në vetë të parë e një gruaje me një pozitë profesionale që kryesisht është e dominuar prej burrave, është historia e një Gruaje Gjyqtare, e cila sjell para lexuesit një rrëfim të përjetimeve të saj si vajzë, si grua, si gjyqtare.

Në qendër të gjithë rrëfimit është vendosur Gruaja. “Gratë të cilat kanë përjetuar në vetë të parë përjashtimin si protagonistë, ose janë viktime në çdo kontekst social dhe profesional, që përballen me paragjykimet me bazë gjinore, të cilat jo vetëm kushtëzojnë idetë e grupeve dhe individëve, por kanë pasoja edhe në mënyrën e reagimit të një shoqërie të tërë. Nuk mund të mohohet se përkatësia gjinore ka një ndikim të menjëhershëm dhe të pavetëdijshëm në çdo akt të ekzistencës sonë; është e qartë që edhe ius dicere, të gjykuarit, është i përfshirë dhe i mbështjellë në të. Pranimi i këtij realiteti në ambientin juridik dhe institucional është një sfidë e vërtetë. Bëhet fjalë për një temë komplekse dhe të mbushur me kontradita, që është më e lehtë të mënjanohet, por kjo nuk do të thotë që nuk ekziston.”

PAOLA DI NICOLA TRAVAGLINI
“LA GIUDICE”

Libri “La giudice”, është dëshmi e një instrumenti të fuqishëm lufte, një dëshmi e përvojës së përditshme të një gruaje të guximshme dhe të fortë: një histori pasioni, kokëfortësie dhe suksesi.

Prologu i librit nis me një fjali në të cilën vërehet që në nisje një ndasi me bazë gjinore dhe një përcaktim profesional: “Përpara se të ishim një gjyqtare dhe një i pandehur ishim një grua dhe një burrë”, duke vijuar me përjetimin e saj, i cili në pak minuta tregon për një luftë të heshtur emocionesh, kur për herë të parë i duhet të shkojë të takoj një të pandehur në burg dhe shpjegon se, pas çdo porte të hekurt që hapej e mbyllej ndihej gjithnjë e më shumë e zhveshur nga Toga, plot me frikë, ankth dhe dyshime. Ndihej e vëzhguar nga të gjithë, ndaj dhe nënvetëdija e saj i dërgonte sinjalet e ndjesisë së dëshirës për t’u zhdukur bashkë me këpucët e saj femërore dhe të zbrazëta. Di Nicola Travaglini e përmbyll librin e saj me përshkrimin e një luftë mes të brendshmes dhe të jashtmes, ku shfaqet dhe prevalon ndjesia për përkatësi gjinore në nëshkrimin e vendimmarrjes: Il Giudice apo La Giudice. Këto janë thjesht nyje gramatikore që përcaktojnë gjininë, por për autoren, kjo është një shenjë përkatësie dhe identiteti gjinor, që e përmbush me një ndjesi lirie dhe lehtësie. Për herë të parë, ajo merr vendimin që ka aspiruar gjithnjë, për të depozituar vendimmarrjen e saj me nënshkrimin me përcaktim gjinor femëror, duke mbartur gjithashtu dy mbiemrat e prindërve të saj: La Giudice Paola Di Nicola Travaglini, për të ruajtur kështu vazhdimësinë e mbiemrave të të dy familjeve: të nënës dhe të babait.

Paola Di Nicola Travaglini lindi më 2 prill 1966 në Offida, një qytet i vogël në rajonin Marche, në një familje të rrënjësuar në vlerat e drejtësisë dhe përkushtimit. Babai i saj ishte magistrat, një figurë referimi që pati një ndikim të thellë në rritjen e saj, ndërsa nëna e saj kujdesej për shtëpinë dhe edukimin e fëmijëve të saj me dashuri dhe përkushtim. Paola ishte e treta nga katër motra, duke u rritur në një mjedis familjar ku dialogu dhe diskutimi ishin në rend të ditës.

PAOLA DI NICOLA TRAVAGLINI

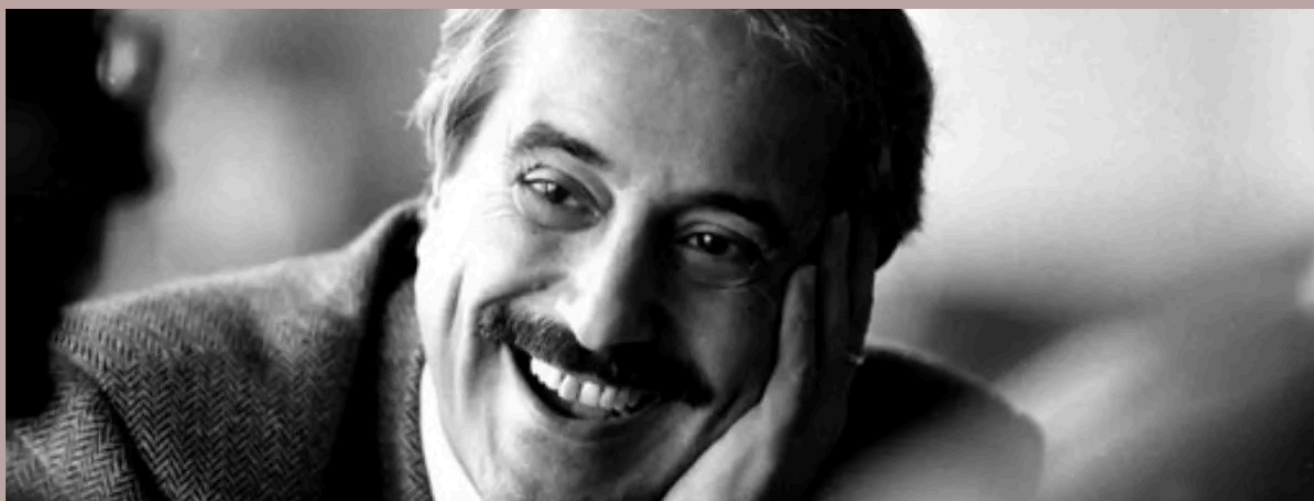
U regjistrua në Fakultetin e Drejtësisë dhe u diplomua në vitin 1990, duke u përgatitur me shumë përkushtim për konkursin për t'u bërë magjistrate, të cilin e kaloi me sukses në vitin 1992. Një vit vendimtar, jo vetëm për karrierën e saj, por edhe për historinë e Gjyqësorit Italian. Ndër komisionerët e konkursit ishte Francesca Morvillo, magjistrate dhe gruaja e Giovanni Falcone, e cila disa ditë më vonë, më 23 maj, do të humbiste jetën në masakrën e Capaci-t së bashku me bashkëshortin.

Besnike ndaj parimeve të saj, ajo është magjistratja e parë italiane që nënshkruan një dënim duke përdorur gjininë femërore: “la giudice, la magistrata”. (© www.tag24.it)

Paola Di Nicola Travaglini, një gjyqtare me shumë përvojë, ka vuajtur paragjykimet e një sistemi në thelb seksist gjatë gjithë jetës së saj. Në Këtë libër ajo na shfaq pamjet e përbuzjes, pamjaftueshmërisë apo mosbesimit nga i gjithë konteksti jetësor, por edhe gjyqësor, paragjykimet e natyrshme në gjuhën dhe mentalitetin e përbashkët, kombinimi i vështirë i jetës profesionale dhe personale kur bëhesh nënë: të jesh gjyqtare, gjyqtare femër, është një sfidë e vërtetë, është një instrument shumë i fuqishëm lufte, një dëshmi e përvojës së përditshme të një gruaje të guximshme dhe të fortë: një histori pasioni, kokëfortësie dhe suksesi.

“Rruga e Paola Di Nicola-s është rruga e pjekurisë së një magjistrateje të re, e cila përmes rutinës së përditshme të një eksperience të fortë dhe herë pas here të dhimbshme arrin të ndërtojë modelin e saj të gjyqtarit mbi dimensionin e saj si grua. Paola u rrit në një mjedis familjar në të cilin dominonte figura e të atit, rol që vetë autorja e cilëson si “udhërrëfyes i rëndë”. Rruga e saj është e lehtë të shihet si një linjë vazhdimësie midis procesit të maturimit të Paolës dhe rrugës së shumë grave të tjera që para saj ndërmorën karrierën e magistraturës, të cilat pasi pranuan një homologim ndaj modelit të vetëm të dhënë, ndjenë nevojën dhe zgjodhën të vënë në dyshim neutralitetin e pohuar të atij modeli dhe të rivendosin praktikën e gjykimit në prespektivën e një drejtësie më besnike ndaj nevojave të burrave dhe grave.” (© Pasthënie nga Gabriella Luccioli)

GIOVANNI FALCONE

GIOVANNI FALCONE NJË HERO I VETMUAR

Giovanni Falcone (18 Maj 1939 – 23 Maj 1992) Gjykatës Italian që ia kushtoi jetën luftimit të mafies. Ndër të parët që kuptoi strukturën unitare të Cosa Nostra-s, ai krijoi një metodë hetimore që është bërë model në të gjithë botën.

Kërkimi rigoroz i provave, hetimet e pasurive dhe bankave, gjuetia kokëfortë e gjurmëve të lëna nga paratë dhe puna në ekip ishin dritat e tij udhëzuese, armët me të cilat së bashku me strukturën antimafia, ai udhëhoqi gjyqin e Maxiprocesit të Cosa Nostra-s, kryevepra e tij.

Angazhimi i jashtëzakonshëm i një strukture magjistratësh të udhëhequr nga Falcone që për shkak të provave të pamjaftueshme çoi në ndjekjen penale të 475 bosëve dhe ndjekësve të Cosa Nostra dhe përfundoi me 19 dënime të përjetshme dhe me 2665 vjet burg.

Mbi 40 vjet më parë, Giovanni Falcone e kuptoi se mafiozët po përgatiteshin të kalonin kufijtë italianë dhe teorizoi rëndësinë e bashkëpunimit gjyqësor ndërkombëtar. Rezoluta e miratuar unanimisht nga 190 vende gjatë “Konferencës së 10-të e Palëve mbi Konventën e Palermos të vitit 2000 kundër krimit transnacional”, e cila u mbajt në Vjenë në tetor 2020, u mbajt në nder të punës dhe sakrificës së tij.

GIOVANNI FALCONE DHE PAOLO BORSELLINO

Giovanni Falcone nuk u ndje kurrë si hero, por vetëm një njeri i shtetit, i thirrur për të kryer detyrën e tij. Kundër mitit negativ të pathyeshmërisë së Cosa Nostra-s ai pohon: *“Mafia është një fenomen njerëzor dhe si të gjitha fenomenet njerëzore ajo ka një fillim, zhvillimin e saj dhe do të ketë një fund”*.

Fëmijëria

Giovanni Falcone lindi në Palermo më 18 maj 1939. Babai i tij, Arturo, ishte drejtor i laboratorit kimik provincial. Nëna e tij, Luisa Bentivegna, ishte një shtëpiake. Fëmija i tretë pas dy motrave, Anna dhe Maria, i apasionuar me sportin.

GIOVANNI FALCONE

Ai u rrit në Kalsa, lagjen e lashtë arabe në zemër të Palermos, ku ndërthuren fate të ndryshme dhe ku ishte normale të gjeje veten duke luajtur futboll me djalin e bosit të mafies. Në moshën pesë vjeçare filloi shkollën fillore në konviktin kombëtar. Por, në mjedisin familjar ai përvetëson vlerat që e udhëheqin gjatë gjithë jetës së tij: nëna e tij i flet shpesh për dajen e tij që ishte një Bersagliere (Ushtar që i përket një korpusi special të Këmbësorisë Italiane të krijuar në 1836), që ra hero në Carso dhe babai i tij për xhaxhain Kapiten i Forcave Ajrore që ra në betejë luftarake të forcave ajrore. Shembuj të sakrificës dhe lidhjes me detyrën që frymëzuan magistratin për jetën.

Ai vetë pohon se : *“Njeriu duhet ta përmbushë plotësisht detyrën e tij, çfarëdo sakrifice që duhet të durohet, pavarësisht nga kostoja, sepse këtu qëndron thelbi i dinjitetit njerëzor”*.

GIOVANNI FALCONE DHE FRANCESCA MORVILLO

Diploma e shkollës së mesme, me rezultate të larta që i dha të drejtën e përjashtimit nga tarifat universitare, u pasua nga një eksperiencë e shkurtër në Akademinë Detare, ku u dërgua menjëherë në Shtabin e Përgjithshëm, pasi pretendohet se kishte aftësi për komandim.

Por, Falcone shpejt zbulon se jeta ushtarake nuk është për të dhe ai regjistrohet në Fakultetin Juridik. Pasi nis Universitetin, tashmë e di që rruga e tij do të jetë *drejtësia*.

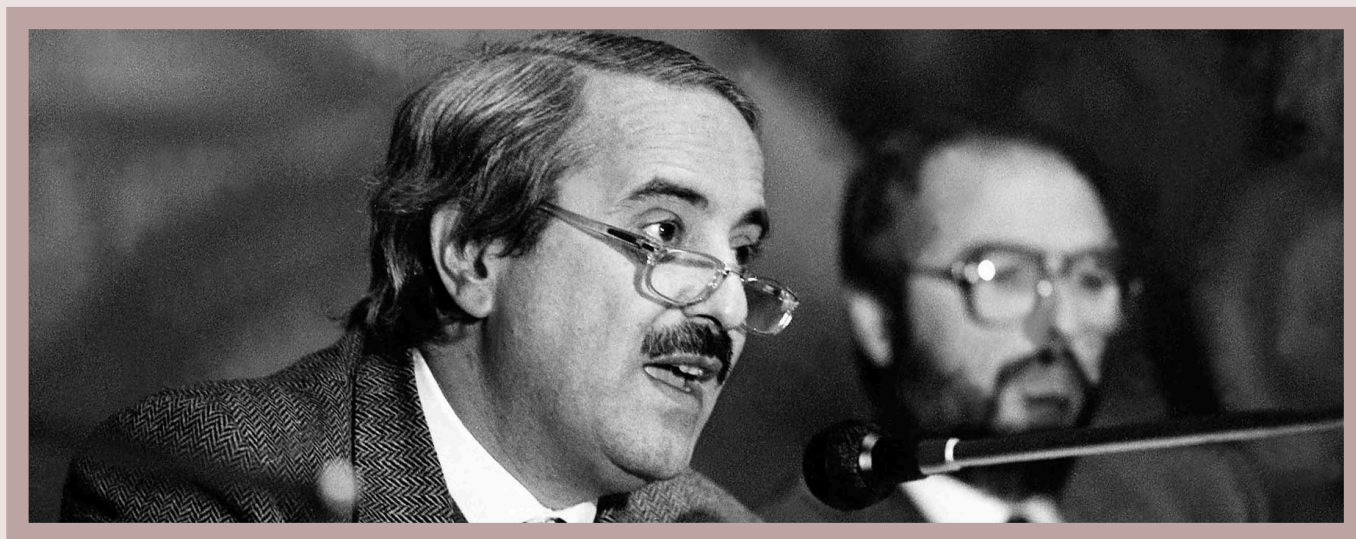
Kjo është edhe periudha në të cilën ai arrin të kultivojë sportin, një pasion që nuk e braktisi kurrë: atletikën, gjimnastikën, kanotazhin dhe notin. Ai do të frekuentojë pishinën e komunës deri në mesin e viteve 80, kur jeta e blinduar të cilës është i detyruar të bëjë nuk do t'ia lejojë më një gjë të tillë. Në vitin 1962, në një festë, ai u takua me Ritën dhe ra në dashuri me të. Dy vjet më vonë, ndërsa ai po jepte provimin për t'u futur në drejtësi, ata vendosën të martoheshin.

Debutimi në drejtësi: Trapani

Në vitin 1965 merr detyrën e parë si Magjistrat në Lentini, ku qëndroi për dy vjet. Në vitin 1967 u transferua në Trapani, qyteti ku filloi historia e tij e vërtetë profesionale dhe u pjekur kultura e tij juridike dhe politike.

Pikërisht aty, gjatë gjyqit kundër bandave të Trapanit, u takua për herë të parë me klanet dhe me një bos mafioz: Mariano Licari.

GIOVANNI FALCONE

GIOVANNI FALCONE

Falcone do të shprehet për të në vitin 1985: *“Kam hasur në një shef të rangut të lartë. Ishte Mariano Licari, një patriark nga Trapani. E kam parë gjatë seancës, në Gjykatën e Shkallës së Parë. Mjaftonte të vëzhgonim se si ai lëvizi për të parë menjëherë rëndësinë e tij si patriark”*.

Është ende në Trapani që gjyqtari i ri e gjen veten duke rrezikuar jetën për herë të parë: ndërsa është pozicionuar si gjykatës mbikëqyrës, në Favignana, një terrorist që i përket grupeve të armatosura proletare e merr peng. Në këmbim të lirimit ai kërkon dhe merr leje për të bërë deklarata në radio.

Në vitin 1978 Giovanni Falcone kërkoi një transferim në Palermo dhe u caktua në Seksionin e Falimentit. Në vitin 1979 u nda nga bashkëshortja e tij Rita dhe hyri në drejtësinë penale.

Mbërritja në Pallatin e Drejtësisë në Palermo

Aktiviteti i Giovanni Falcone në Pallatin e Drejtësisë në Palermo përkon me një moment shumë të rëndë për qytetin, i cili në shtator 1979 ishte dëshmitar i vrasjes së gjyqtarit Cesare Terranova. Rocco Chinnici, magjistrati që ishte dërguar të drejtonte Zyrën Arsimore dhe që kishte kohë që ftonte Giovanni Falcone ta ndiqte, më në fund arrin ta bindë. Që nga ai moment filloi për të aventura më e rëndësishme profesionale dhe njerëzore e jetës së tij.

Gjyqi i Rosario Spatolës

Sapo Falcone fillon të lexojë letrat e hetimit për sipërmarrësin mafioz italo-amerikan Rosario Spatola, kupton se ka hasur në një hetim që ka të bëjë me nivelet e larta të mafies ekonomike dhe financiare. Një hetim i cili, duke filluar nga Cosa Nostra ushtarake e Palermos, kalon nëpër botën politiko-financiare të Michele Sindonës dhe arrin deri në Shtetet e Bashkuara dhe grupin mafioz të lidhur me mafiozin siçilian.

Kjo ishte shoqata kriminale më e fuqishme e asaj kohe, e cila kontrollonte tregtinë globale të drogës në ato vite, duke ri-investuar të ardhurat e mëdha në aktivitete legjitime, pasi i kishte “pastruar” përmes bankave. Duke hapur atë *libër*, Falcone kupton menjëherë se ai po përballet me një realitet kriminal jashtëzakonisht të rrezikshëm.

Këtë do ta vërtetojë zinxhiri i gjatë i gjakut që nis nga vrasjet e brendshme të Cosa Nostra-s dhe arrin deri te krimet e nëpunësve të shtetit si nënkomisar Boris Giuliano, kapiteni i karabinierëve Emanuele Basile dhe prokurori Gaetano Costa. Falcone nuk ndalet, pavarësisht se e di mirë se çfarë rreziqesh ka. Atëherë lindi *metoda hetimore* që do të revolucionarizojë historinë e luftës kundër Cosa Nostra. Ai e shtriu kërkimin e tij në fushën e trashëgimisë, një rrugë pak e eksploruar deri atëherë, duke arritur të kapërcejë sekretin bankar dhe mori bashkëpunimin e institucioneve kreditore dhe financiare vendase dhe të huaja për të rindërtuar lëvizjet e kapitalit të dyshimtë. Metoda e tij e proklamon këtë më tej, sepse i lejon të hetojë në mënyrë efektive kapitalin e klanit mafioz Spatola-Inzerillo. Prandaj vendoset që t'i caktohet trupë shoqërimi: është viti 1980.

Hetimet japin rezultatin e dëshiruar dhe gjyqi Spatola përfundon me dënime shembullore. Është e krisja e parë në murin e pathyeshmërisë së Cosa Nostra-s. Por reagimi nuk vonoi: më 29 korrik 1983, një **makinë bombë** masakroi Chinnicin së bashku me eskortën e tij dhe portierin e shtëpisë së tij në via Pipitone. Imazhet e “Palermos si Bejruti”, pallati i shkatërruar Chinnici, bëjnë xhiron e botës. Qyteti, i cili ndihet thellësisht i dhunuar dhe i tronditur, ia beson frikën dhe shpresat e tij për shërbim Xhovani Falkones. Gjykatësi bëhet simbol i Antimafias.

Chinnici është një viktimë tjetër: mafia kishte vrarë tashmë kolonelin e karabinierëve Giuseppe Russo, nënkomisarin Boris Giuliano, kapitenin e karabinierisë Emanuele Basile, gazetarin Mario Francese, presidentët e rajonit Pier Santi Mattarella, sekretari i PCI siciliane Pio La Torre, prokurori Gaetano Costa, gjyqtari Cesare Terranova, oficeri i policisë Calogero Zucchetto, mjeku Paolo Giaccone dhe, si sfidë ekstreme, prefekti Carlo Alberto Dalla Chiesa, i dërguar në Palermo, pa fuqi dhe pa mjete, për të luftuar klanet. Ai dhe gruaja e tij Emanuela Setti Carraro dhe agjenti Domenico Russo u vranë me kallashnikov më 3 shtator 1982, 100 ditë pas marrjes së detyrës.

FRANCESCA MORVILLO

Francesca Morvillo

Me ardhjen e tij në Palermo, jeta e Giovanni Falcone nuk ndryshon vetëm profesionalisht.

Në vitin 1979 ai u takua me Francesca Morvillo, gjithashtu magjistrate, dhe ra në dashuri me të.

Ata u martuan në vitin 1986. Francesca Morvillo qëndroi në krah të bashkëshortit, duke ndarë vështirësitë dhe sakrificat deri në fund. Ajo do të vritet në sulmin Capaci, së bashku me të, vetëm në moshën 47-vjeçare, e vetmja magjistrate grua në Itali që është viktimë e një sulmi mafioz. E diplomuar në moshën 22 vjeçare për Drejtësi me temën “Sundimi i ligjit dhe masat e sigurisë”, vepër e vlerësuar me çmimin Giuseppe Migliore për tezën më të mirë në disiplinat e së drejtës penale të vitit të diplomimit, 1967, ajo u rrit me një pasion për Togën.

Fillimisht gjyqtare në Agrigento, më pas Zv/Prokurore për të miturit në Palermo dhe ende këshilltare në Gjykatën e Apelit, në muajt e fundit të jetës, edhe për të qenë më pranë të shoqit, i cili ndërkohë kishte shkuar në Romë në Ministrinë e Drejtësisë, Francesca Morvillo kërkon të jetë pjesë e komisionit për garën e drejtësisë dhe arrin të transferohet në kryeqytet. Presidenca e Republikës në dhënien e medaljes së artë për trimëri civile e kujtoi atë me këto fjalë: *“Pavarësisht se ishte e vetëdijshme për rreziqet shumë serioze ndaj të cilave ishte ekspozuar bashkëshorti, ajo qëndroi vazhdimisht në krah të tij, duke duruar të njëjtat vështirësi dhe privime, gjithmonë duke e inkurajuar dhe nxitur në luftën e vështirë kundër mafies. E përfshirë, së bashku me gjykatësin, në një pritë të ndyrë dhe të egër, ajo sakrifikoi ekzistencën e saj për të jetuar duke ndërthurur ndjenjat e forta të dashurisë, vlerësimit dhe respektit ndaj të shoqit me përkushtimin ndaj idealeve më të larta të drejtësisë”*.

STRUKTURA ANTIMAFIA

Lindi "Struktura Antimafia", skuadra që do të duhet të përballet me Cosa Nostra për atë që është: jo një koleksion bandash, por, sipas hipotezës së Falcone, të cilën Caponnetto e ndan *“Një organizatë e vetme me një strukturë nga lart-poshtë, brenda të cilave nuk ka grupe me kapacitet vendimmarrës autonom.”*

Puna e fragmentuar e së kaluarës zëvendësohet me hetimin në ekip, shkëmbimin e informacionit për të kuptuar marrëdhëniet dhe dinamikën e strategjive të Cosa Nostra-s.

Fryti më i rëndësishëm i aktivitetit të Strukturës Antimafia, të përbërë nga Giovanni Falcone, Giuseppe Di Lello, Paolo Borsellino dhe Leonardo Guarnotta, do të jetë Maksi- Procesi. Në origjinën e Mega-Hetimit është raporti i policisë i hartuar nga Ninni Cassarà, nënkomisar dhe bashkëpunëtor i ngushtë i Falcone: është rindërtimi i përpiktë i origjinës së luftës kundër mafias që do të sjellë Corleonesin e Totò Rina në krye të organizatës kriminale.

Në fund të vitit 1984 grupi ishte në angazhimin dhe me rezultate maksimale: në tetor, në Kanada, Falcone mori provat që do ta lejonin të arrestonte Vito Ciancimino me akuzën e Krimit të Organizuar dhe eksportimin e kapitalit jashtë vendit. Pak ditë më vonë u arrestuan për mafian edhe taksambledhësit e paprekshëm të Palermos, Nino dhe Ignazio Salvo. Qyteti shikon me habi paradën e *“prangave shkëlqyese”*. **Giovanni Falcone bëhet një simbol i një Sicilie në ndryshim.**

Ndërsa hetimet vazhdonin, më 28 korrik 1985 mafia reagoi duke vrarë Komisionerin Beppe Montana, mikun dhe krahun e djathtë të Cassarà-s dhe disa ditë më vonë, më 6 gusht, vetë Ninni Cassarà-n. Është një moment dramatik dhe Falcone është në rrezik të madh. Kështu, kur Caponnetto-s i jepet informacion se është dhënë urdhri për të vrarë Giovanni Falcone dhe kolegun e tij Paolo Borsellino, i cili duhet të shkruajë urdhrin për të gjykuar gjyqin maksi-procesi, ai i ka transferuar menjëherë të dy në Asinara, një ishull, fshat i largët në Sardenjë. Për disa javë dy magjistratët dhe familjet e tyre e gjejnë veten duke jetuar pothuajse si të vetmuar. Ata kthehen në Palermo pas një muaji për të konsultuar disa dokumente të mbajtura në kasafortën e prokurorit, letra të nevojshme për të përfunduar punën.

MAKSI-PROCESI

Më 8 nëntor 1985, Struktura Antimafia depozitoi kërkesën kundër 475 të pandehurve. Maxi-Procesi i Cosa Nostra filloi më 10 shkurt 1986, sukcesi më i rëndësishm i Giovanni Falcone.

Njëzet e dy muaj seanca gjyqësore të zhvilluara në një *sallë gjyqi bunker* të ndërtuar posaçërisht me beton të armuar, të aftë për të përballuar sulmet me raketa për shkak të përmasave dhe rëndësisë së një gjyqi që përmban numrin më të madh të të pandehurve dhe që do të mund t'i lejojë gjyqtarët të punojnë të sigurt. Elita e Cosa Nostra merr akuzën.

Të pandehurit akuzohen për 120 vrasje, trafik droge, zhvatje dhe shoqatë mafioze. Dëshmia më domethënëse, e verifikuar me durim, vjen nga bashkëpunëtori i drejtësisë Tommaso Buscetta, "*Bosi i Dy Botëve*", i kapur në Brazil dy vjet më parë nisjes së Maxi-Procesit.

Më 16 dhjetor 1987, Kryetari i Gjykatës së Assizes, Alfonso Giordano, lexoi dënimin. Të gjithë, ndihmësi i gjyqtarit Piero Grasso, prokurori publik Giuseppe Ayala, juristët popullorë, qindra avokatë, qëndrojnë me orë të tëra në këmbë duke dëgjuar listën e gjatë të dënimeve. Të 339 të pandehurve iu dhanë 19 dënime të përjetshme dhe 2665 vjet burg. Palermo, Itali zbulon se mafia nuk është e pandëshkueshme. "*Anija kozmike e gjelbër*", si edhe përkufizohet nga gazetarët nga e gjithë bota, për shkak të ngjyrës së mureve të qelisë, klasa e bunkerit, bëhet *simboli i shërbimit të Shtetit dhe të Sicilisë*.

Disa muaj më vonë, në maj 1986, gjyqtari u martua me Francesca Morvillo.

Por reagimi për suksesin e madh të arritur me Maksi-Procesin nuk vonoi. Caponnetto del në pension dhe detyrohet të largohet nga Struktura Antimafia. Të gjithë presin që Falcone t'i zërë vendin, madje edhe Caponnetto, i cili e konsideron atë trashëgimtarin e tij natyral për shkak të përvojës dhe aftësive të tij hetimore. Këshilli i Lartë i Gjyqësorit nuk mendon kështu dhe emëron në krye të zyrës arsimore Antonino Meli, një magjistrat i shkollës së vjetër, i cili nuk e mbështet *ideologjinë* e metodës Falcone dhe çmonton efektivisht Strukturën e Posaçme Antimafia. Meli mohon parimin kyç të Maksi-Procesit, pra strukturën unitare të Cosa Nostra-s dhe në vend të kësaj, mbështet tezën e vjetër të mafies si një koleksion bandash kriminale. Anullon seancat gjyqësore dhe i shpërndan nëpër *zyra të ndryshme gjyqtarësh*, me rezultatin katastrofik të humbjes së lidhjes mes ngjarjeve, që pa një fije lidhëse që i mban bashkë, bëhen të vështira për t'u kuptuar.

Fillon një periudhë shumë e vështirë për Giovanni Falcone.

Sulmi Addaura dhe komploti "Corbi"

Viti 1989 është *viti i hidhur* në gjykatën e Palermos. Falcone *akuzohet në një raport anonim* se e ktheu në Itali të penduarin Salvatore Contorno, një anëtar i mafies humbëse, të shfarosur nga Corleonesi i Totò Riina dhe se e kishte mbuluar atë në planin për të eliminuar liderët e mafias armike që dolën fitimtarë nga lufta klanore. Gënjeshtra të shprehura me letra anonime, të cilat hynë në histori si letrat e "Korbit" dhe dërguar përfaqësuesve të ndryshëm të institucioneve.

Më 20 qershor 1989, Falcone i shpëtoi një prite të vendosur për të në vilën në Addaura ku ai kaloi verën: një çantë me pesëdhjetë e tetë shkopinj dinamiti të vendosur në shkëmbin ku ai lahej, u gjet rastësisht nga një agjent shoqërues. Bomba çaktivizohet dhe sulmi dështon. Është vetë Falcone ai që shpjegon kuptimin e këtij sulmi, konturet reale të të cilit nuk janë sqaruar kurrë. Gjyqtari flet për një manovër të konceptuar në mënyrë perfekte nga "*mendje shumë të rafinuara*", të përshtatshme për t'i dhënë besim akuzave për letrat shpifëse të "*Korbit*". "*Përmbajtja e akuzave duhet të ketë qenë motivi që e shtyu mafien të më vriste. Unë do të isha gjyqtar i delegjitimuar sepse metoda ishte e pasaktë, vrasja do të ishte gjykuar pothuajse e natyrshme*".

Pas sulmit Addaura, Falcone u emërua Zv/Prokuror i Palermos nga Këshilli i Lartë i Gjyqësorit. Por "Korbi" vazhdon të helmojë atmosferën e Pallatit të Drejtësisë. Pavarësisht, Falcone ecën përpara. Tashmë në vitin 1988 ai kishte bashkëpunuar me Rudolph Giuliani, Prokuror i rrethit të New York-ut, në operacionin "Iron Tower", një hetim që kishte çmontuar dy familje mafioze të përfshira në trafikun e heroinës, ato të Gambinos dhe Inzerillos. Në janar 1990 ai koordinoi një hetim që çoi në arrestimin e katërmëdhjetë trafikantëve kolumbianë dhe siçilianë.

Klima armiqësore e Pallatit rritet dhe Falcone shpejt e kupton se e gjen veten të izoluar. Marrëdhënia me Prokurorin Piero Giammanco është e tensionuar dhe ai i pengon sistematikisht punën duke e detyruar të ngushtojë kufijtë në hetim. Falcone paralajmëron se në Palermo nuk është më në gjendje të punojë siç do të donte dhe se mosmarrëveshjet e përditshme po e lodhin. Kështu ai vendosi të pranojë ftesën e Ministrit të Drejtësisë Claudio Martelli për të marrë detyrën e Drejtorit të Çështjeve Kriminale në Ministrinë ku mori detyrën në nëntor 1991.

Për Ministrinë e Drejtësisë

Ai synon të thjeshtojë dhe racionalizojë marrëdhëniet midis prokurorit publik dhe policisë gjyqësore, duke vendosur një formë koordinimi midis prokurorive të ndryshme. Martelli tregon menjëherë se ai dëshiron t'i japë veprimin të tij një konotacion të fortë antimafia dhe Falcone e kupton se sa vendimtar mund të jetë roli i tij në zhvillimin e instrumenteve të reja legislative për ta bërë punën e gjyqësorit kundër krimit të organizuar më efektive. Prandaj, ai kërkon të thjeshtojë dhe racionalizojë marrëdhëniet ndërmjet prokurorit publik dhe policisë gjyqësore, duke krijuar një formë koordinimi midis prokurorive të ndryshme. Fillimisht ai mendoi t'u drejtohej prokurorëve të përgjithshëm, por duke marrë parasysh reagimin negativ të hierarkive të drejtësisë, vendosi të krijojë një sërë prokurorësh rrethesh me kompetenca ekskluzive për të luftuar mafien dhe duke raportuar drejtpërdrejt te drejtuesit e zyrave.

Më tej, për të siguruar qarkullimin e lajmeve në të gjithë territorin kombëtar dhe një veprim të koordinuar dhe efektiv, sugjeron me sukses ngritjen e një zyre qendrore kombëtare e cila do të quhet Drejtoria Kombëtare Antimafia, e njohur përgjithësisht si Superprokuroria ose thënë ndryshe Prokuroria e Posçame. Por kur Falcone indikohet si kandidati natyral për këtë detyrë të re, si një pasazh skenari i përsëritur, ai pëson armiqësinë e shumë kolegëve, të cilët e akuzojnë se dëshiron të marrë në dorë një instrument pushteti që ai vetë e ka krijuar për interesa të veta.

Superprokuroria nuk është mjeti i vetëm i krijuar nga Falcone për të luftuar mafien. Në të njëjtën periudhë u hodhën themelet për lindjen e rregullave dhe ligjeve që rregullonin menaxhimin e *bashkëpunëtorëve të drejtësisë*. Për sa i përket nevojës për të parandaluar komunikimin midis bosëve në burg dhe mafiozëve në përgjithësi, merr formë i ashtuquajti *burgimi i rëndë*: domethënë një formë burgimi i diferencuar (41 bis) për mafiozët dhe terroristët, i cili megjithatë do të do të zbatohet vetëm pas vdekjes së Falcone.

Më 30 janar 1992, me një vendim historik, Gjykata e Lartë njohu si të vlefshëm sistemin akuzues që kishte çuar në dënimin e shkallës së parë të gjykimit të Maksi-Procesit. Gjykata e Lartë rivendos dënimet e përjetshme dhe dënimet për bosët dhe ndjekësit e rrëzuar në apel. E ashtuquajtura “Teoria Buscetta” është sanksionuar përfundimisht. Gjyqi i Maxi-Procesit i rezistojë provës përfundimtare.

Kulmi i suksesit do të jetë fillimi i fundit të gjyqtarit. Cosa Nostra duhet të merret me dënimet përfundimtare. *Totò Riina e dënon me vdekje.* Falcone e di prej vitesh që llogaria me mafian është e hapur dhe jeton me sigurinë dhe bindjen se herët a vonë se Cosa Nostra atë llogari do ta shlyej.

Vdekja e Giovanni Falcone përfaqëson në mënyrë paradoksale fillimin e fundit për Cosa Nostra. E tronditur nga TNT e Capaci-t, Palermo zgjohet, del në rrugë dhe thërret me zë të lartë jo mafias. Më 19 korrik 1992, 57 ditë pas sulmit, mafia e ngriti sërish lojën dhe vrau Paolo Borsellinon, kolegun dhe mikun e përjetshëm të Falcone, dhe eskortën e tij. Shteti vendos të merret seriozisht me luftën kundër bandave.

Të gjithë të arratisurit më të mëdhenj, përveç bosit Matteo Messina Denaro, janë në burg dhe aksioni i drejtësisë dhe policisë nuk ka pushuar kurrë.

Në shoqëri sigurisht që *një ndërgjegjësim antimafia* është rritur dhe konsoliduar. Një ringjallje civile e cila, megjithatë, duhet mbajtur gjallë. Në luftën kundër shtetit, mafia është e gatshme të përfitojë nga çdo pavendosmëri. Prandaj është thelbësore angazhimi i institucioneve dhe mbi të gjitha vigjilenca e shoqërisë.

Na takon të gjithëve të mbajmë shembullin e lënë nga Giovanni Falcone dhe të çojmë përpara leksionin e ligjshmërisë dhe dashurisë për shtetin që na la magistrati.

Libri **Cosa Nostra** i Giovanni Falcone dhe Marcelle Padovani është një libër që shenjojë një epokë.

Fjalët e paharrueshme me të cilat Giovanni Falcone shpalosi sistemin e krimit të organizuar, duke ilustruar mekanizmat dhe artikulimet e pushtetit, sistemin pervers të vlerave, metodat e rekrutimit të filialeve të reja, veprimtaritë e paligjshme, kanalet e grumbullimit dhe pastrimit të parave, strategjitë e frikësimit me politikën dhe marrëdhëniet. Një deklaratë e gjallë angazhimi, dorëzuar gazetares Marcelle Padovani gjatë intervistave që për herë të parë rrëzuan murin e heshtjes që mbronte bosët e Cosa Nostra. Ky libër është gjithashtu një dëshmi e papërsëritshme e dhënë në atë kohë të pezulluar që i parapriu masakrës së Capaci, dhe që na lejoi të ruanim konsistencën historike të informacionit dhe intuitave që Falcone la si trashëgimi në luftën kundër krimit të organizuar. Dokumentacioni më konkret i angazhimit largpamës të një magistrati të jashtëzakonshëm, i cili shërben për të rrëfyer atë që është arritur, por edhe atë që është lënë pas dore dhe duke siguruar një metodë me një program të saktë veprimi, ende sot një model thelbësor për luftën kundër mafies.

Prologu i edicionit të parë të këtij libri nis me paralelizmin figurativ me të cilin etiketohet Giovanni Falcone “Armiku numër një i mafias”, etiketimi që do të qëndrojë përherë bashkëngjitur figurës së tij. Giovanni Falcone magistrati i cili 52 vitet e jetës së tij i kaloi në: **Il palazzo di giustizia.**

Përshkrimin e etapave të jetës së Falcones që nga fëmijëria e deri në fundin e Tij tragjik, na e sjell me profesionalizëm dhe delikatesë Maria Falcone nën kujdesin e Francesca Barra “**Giovanni Falcone një hero i vetmuar**” e cila na sjell momentet më të spikatura, nga fëmijëria deri në fund të jetës së tij, nën këndvështrimin profesional, pa shkëputur fillin emotiv të ndjeshmërisë delikate, me të cilin vetëm një motër do të mund të rrëfehej për jetën e vëllait të saj hero.

- Gjatë Maxi-Procesit ndalohen 475 të pandehur për akuza si 120 vrasje, rrëmbime, trafikim të lëndëve narkotike, shtrëngim me anë të kanosjes për dhënien e pasurisë, pjesëmarrje në grupe kriminale;
- Gjyqtarët e çështjes qëndruan në dhomë këshillimi të izoluar për 35 ditë në total para shpalljes së vendimit;
- Në 23.05.1992 Falkone, bashkëshortja dhe tre oficerë policie eskortë e tij vriten nga një shpërthim prej 500 kg eksploziv në autostradë, në Cappaci, Palermo;
- Disa muaj më vonë në Korrik 1992 miku dhe kolegu i tij Borsellino vriten, si dhe pesë oficerë policie nga një shpërthim me eksploziv, makinë bombë në Palermo.
- Etiketohet si “Armiku Nr. 1 i mafias”;
- E përkufizonte veten si një shërbëtor i shtetit in terra infedelium;
- Sipas Falcones besohet se mafia kishte rreth 6000 pjesëtarë;
- Rol kyç i penduari Tomaso Buschetta, il pentitto;
- Struktura e Antimafias e padëgjuar më parë;
- Komisioni organi vendimmarrës që përbëhej nga shefat e familjeve mafioze të quajtur ndryshe “burrat e nderit”;
- Hetimet u zhvilluan në një burg bunker për arsye sigurie. 8000 faqe dosje hetimore;
- Procesi nisi në 1986 dhe përfundoi në vitin 1992 me vendimmarrjen e Gjykatës së Kasacionit;
- Seanca gjyqësore u zhvillua në një fushë të përshtatur enkas si sallë gjyqi për shkak të numrit shumë të madh të të pandehurve.

METODA FALCONE

Libri “Cose di Cosa Nostra”, e Marcelle Padovani shenjoj një epokë ku Falcone zbuloi haptazi funksionim e sistemit të krimit të organizuar.

Metoda e tij ishte: “Ti dorëzohemi hetimeve shumë të gjëra, të mbledhim sa më shumë informacione, të nevojshme dhe më pak të nevojshme dhe pasi të kemi gjithë pjesët e pazëllit përpara, të ndërtojmë një strategji. Ndiq paranë: Nëse kanë shitur drogë do të kenë mbetur patjetër shenja në bankat Siciliane.”

Baza e metodës së tij ishte: “Akumulim të dhënash, informacionesh për t'i vlerësuar më pas objektivisht dhe qetësisht elementet e domosdoshëm për të mbështetur akuzën. Të veprosh me kujdesin më të madh dhe të verifikosh në çdo hap që hedh kufirin mes të njohurës dhe të panjohurës.”

Gjatë marrjes në pyetje të të penduarve shprehej se “Në raportet e mia me mafiozët jam sjellë gjithnjë me shumë kujdes, duke evituar dakordësitë fallco, qëndrimet autoritare dhe arrognte, i kam dhënë dhe kam kërkuar respekt prej tyre dhe i kam drejtuar gjithnjë pyetje preçize mbi hetime që i përkisnin mafies.”

Giovanni shpjegoi shumë herë se teknika e tij ishte ajo që t'i komunikonte akuzën të hetuarve vetëm kur të kishte prova të cilat mund t'i bënin ballë debatit gjyqësor, sepse të dërgoje në gjyq një person që ishte i destinuar të mos shpallej fajtor, do të thoshte t'i atribuojë «një status pafajësie» që do të kishte qenë e vështirë më më pas të hidhej poshtë.

I penduari i parë i Maxi-Procesit Buscetta, erdhi pas një pune 4 vjeçare hetimesh, i cili i dha koordinatat për të ndërtuar një metodë pune, si edhe ai shprehej: “Asgjë nuk është e pavlerë, asgjë nuk është fryt i rastësisë. Rezultati ynë më imadh konsiston pikërisht në faktin që i privuam mafias aureolën e pandëshkueshmërisë dhe pathyeshmërisë, kjo demonstron që mafia mund të dërgohet në gjykatë dhe udhëheqësit e saj mund të ndëshkohen.”

THËNIE NGA FALCONE

- Kush nuk ka frikë vdekjen, vdes vetëm njëherë.
 - Mafia nuk është e pamposhtur; është një sistem që mund të çmontohet.
 - Heshtja është aleati më i madh i mafies, dhe guximi është armiku i saj më i madh.
 - Ai që hesht dhe ul kokën vdes sa herë që e bën këtë. Ai që flet me zë të lartë dhe ecën me kokën lart vdes vetëm një herë.
-
- Një magjistrat ka mbi të gjitha përgjegjësinë për të mos vënë nën akuzë të tjerët vetëm për shkak të bindjeve të tij, por në bazë të provave të pakundërshtueshme.
 - Kam evituar përherë të marr iniciativë që nuk kishin ndonjë mundësi të arsyeshme suksesi.
 - Kurrë mos hidh hapa përpara se të jesh i bindur që nuk po hedh këmbën në zonë të minuar.
 - E rëndësishme nuk është të vërtetosh nëse dikush ka frikë apo jo, është të dish të jetosh me frikën dhe të mos ndikohesh prej saj. Ja, ky është guxim, përndryshe nuk është më guxim, por pavetëdije.
 - Në momente melankolie e lëshoj veten të mendoj për fatin e këtyre “ burra nderi”: përse vallë burra të tillë si gjithë të tjerët, disa të dalluar nga një intelekt autentik janë të detyruar të investohen në aktivitete kriminale për të mbijetuar me dinjitet.
 - Suksesi i mafiozëve vjen ngaqë ata shihen si shembuj suksesi. Drejtësia nuk do t’i mundë dot, derisa edhe ajo të kthehet në një shembull suksesi.
 - Secili duhet të gjykohej për çfarë ka bërë.
 - Rëndësi kanë veprat, jo fjalët. Shpresoj që fundi i mafies të mos vijë në të njëjtën kohë me fundin e njeriut.
 - Mafia nuk është aspak e pamposhtur; është një fakt njerëzor dhe si të gjitha faktet njerëzore ka një fillim dhe do të ketë gjithashtu një fund. Përkundrazi, duhet të kuptojmë se është një fenomen tmerresisht serioz dhe shumë i rëndë; dhe se mund të fitohet jo duke kërkuar heroizëm nga qytetarët e pambrojtur, por duke angazhuar në këtë betejë të gjitha forcat më të mira të institucioneve.

PEMA FALCONE

**“Nuk deshe të kisha fëmijë! Unë do të doja të të kisha pasur baba.”
(Luisa nga Napoli 12.08.1992, shkruar në Pemën Falcone)**

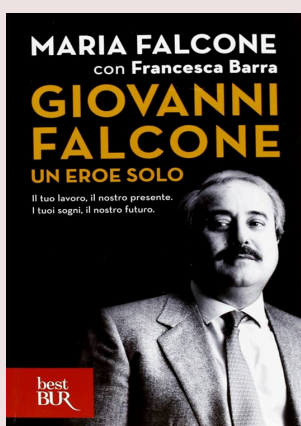
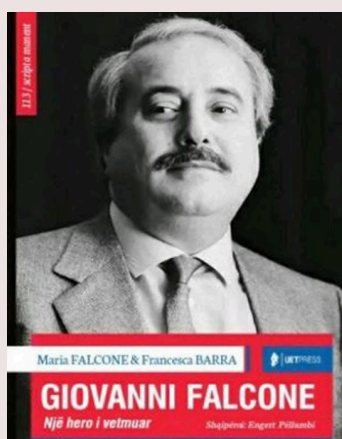
EKSPOZITA E AUTOMJETIT EKSPORTE

MASAKRA E CAPACI

LITERATURA

©Literatura e përdorur nga librat si më sipër dhe fondacioni
<https://www.fondazionefalcone.org/giovanni-falcone/>

Gjatë faqeve të para të librit që Maria Falcone, motra e tij, i kushtojë të vëllait, përmendet se, Giovanni Falcone-s i kushtohet një bust në nder të tij në hyrje të Drejtorisë Policore të FBI-së.

Për të përkujtuar 20-vjetorin e vrasjes së tij, në selinë e FBI-së u mbajt një homazh për të kujtuar Falconen si një kundërshtar të guximshëm të mafies dhe një nga ligjzbatuesit e parë të bashkëpunimit ndërkombëtar në luftën kundër krimit të organizuar.

Drejtori Robert S. Mueller, i cili u shoqërua nga dy ish-drejtorë të FBI-së dhe disa personalitete italiane për t'i bërë homazh Falcones, vuri në dukje: "Shumë kohë përpara se 'globalizimi' të bëhej pjesë e gjuhës sonë të folur, gjykatësi Falcone e pranoi se asnjë departament, apo vend nuk mund ta luftonte krimin i vetëm. Ai bëri çmos për të kultivuar marrëdhënie të forta - miqësi - me partnerë këtu në Shtetet e Bashkuara dhe në mbarë botën."

Marrëdhënia e veçantë e FBI-së me Falconen u krijua dekada më parë përmes dy rasteve të mëdha në SHBA dhe Itali, në një kohë kur Mafia ishte e fuqishme në të dyja vendet. Louis Freeh, një prokuror federal në New York City, i cili më vonë do të bëhej Drejtor i FBI-së, po merrej me masa të ashpra kundër mafias. Në një rast të njohur si Pizza Connection, FBI-ja, NYPD-ja dhe prokurorët federalë u bashkuan me Falcone-n dhe Autoritetet Italiane për të shkatërruar një rrjet ndërkombëtar të kontrabandës së heroinës që pastronte paratë e drogës përmes picerive. Gjyqi i vitit 1985 çimentoi marrëdhëniet personale dhe profesionale të Freeh dhe Falcone. Në të njëjtën kohë në Itali, Falcone po ndiqte Maxi-Procesin, i cili futi qindra mafiozë pas hekurave.

Pas vrasjes së Falcone-s, drejtori i atëhershëm i FBI-së, William Sessions, prezantoi idenë e një Kopshti Memorial të Falcone-s në Akademinë e FBI-së në Quantico të Virxhinias. Dy vjet më vonë, drejtori i atëhershëm Freeh e zbatoi planin dhe i kushtoi një memorial bronzi Falcone-s në Quantico.

© <https://www.fbi.gov/news/stories/remembering-giovanni-falcone>

ÇFARË PËRFAQËSON "KONVENTA E STAMBOLLIT"

Konventa përmban 81 nene të ndarë në 12 kapituj.

Konventa e Stambollit përfaqëson “një kornizë ligjore të detyrueshme për zbatim për vendet që e ratifikojnë me një qasje gjithëpërfshirëse në kuadër të luftës së dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje”, duke i ardhur në ndihmë dhe duke u bërë prerogative e mbrojtjes së të drejtave të viktimave të dhunës në familje dhe grave të dhunuara, fokusi i saj është i përqëndruar në parandalimin e dhunës në familje, mbrojtjen e viktimave dhe ndjekjen penale të shkelësve të ligjit. Konventa e Stambollit, e hartuar nga Këshilli i Evropës, është instrumenti ligjor gjithëpërfshirës që synon mbrojtjen e grave nga të gjitha format e dhunës, duke përfshirë edhe dhunën në familje.

Është për tu vlerësuar fakti që Kosova e cila edhe pse nuk është pjesë e Këshillit të Evropës e ka miratuar këtë konventë më 25 shtator të vitit 2020, duke e bërë atë pjesë të Kushtetutës së Kosovës dhe duke shprehur hapur interesin e vendit në mbrojtje të të drejtave të grave dhe dhunës në familje.

Çdo fushë parashikon një sërë masash specifike.

Gjykata dhe prokuroria e fokusojnë vëmendjen dhe zbatimin e saj me ndjekjen dhe ndëshkimin e shkelësve ose “Prosecution of offenders”.

Në këtë konventë kemi përcaktimin e disa termave të rëndësishëm siç përcaktohen në disa nene të saj si:

“Dhuna ndaj grave”, është shkelje e të drejtave të njeriut dhe një formë diskriminimi ndaj grave dhe do të thotë të gjitha aktet e shkeljes së bazuar në gjini që rezultojnë ose mund të rezultojnë në dëmtime ose vuajtje fizike, seksuale, psikologjike ose ekonomike ndaj grave, duke përfshirë kërcënimet për akte të tilla, detyrimin ose privimin arbitrar të lirisë, qoftë në jetën publike apo private.

“Dhunë në familje”, të gjitha aktet e dhunës fizike, seksuale, psikologjike ose ekonomike që ndodhin me familjen ose njësinë familjare ose midis bashkëshortëve ose partnerëve të mëparshëm ose aktualë, pavarësisht nëse autori ka ose jo të njëjtën banesë me viktimën.

“Dhunë me bazë gjinore ndaj grave”, do të thotë dhuna që drejtohet ndaj një gruaje sepse ajo është grua ose që prek gratë në mënyrë disproporcionale.

“Ngacmimi seksual”, gjatë procesit dhe në vendimmarrje konsiderohet që çdo formë sjelljeje e padëshiruar verbale, joverbale ose fizike e një natyre seksuale, me qëllimin ose efektin e shkeljes së dinjitetit të një personi, veçanërisht kur krijohet një mjedis kërcënues, armiqësor, degradues, poshtërues ose ofendues, t’i nënshtrohet një sanksioni penal ose sanksioni tjetër ligjor.

ZBATIMI I "KONVENTËS SË STAMBOLLIT" GJATË FAZËS SË HETIMEVE DHE NË PROCES GJYQËSOR

Në aspektin procedural në lidhje me hetimet, në proceset gjyqësore dhe në vendimmarrje mbahen në konsideratë të drejtat e viktimave që përcaktohen gjërësisht në këtë konventë.

Në lidhje me hetimet dhe proceset gjyqësore viktimat respektohen në të gjitha fazat e hetimit dhe procesit gjyqësor ku nuk shfaqen qëndrime, sjellje dhe praktika që fajësojnë viktimat dhe u shkaktojnë atyre shqetësime shtesë dhe mbi të gjitha prevalon fakti që nuk ka fajësim të viktimave.

Gjatë procesit hetimor dhe atij gjyqësor në përputhje edhe me kodin procedurës penale dhe në përputhje me Konventën e Stambollit dhe cdo ligj tjetër në fuqi është mbajtur në konsideratë që:

Gjatë fazës së hetimeve dhe procesit gjyqësor prokurorët dhe gjyqtarët udhëhiqen nga parimi i mbrojtjes së të drejtave të viktimave për privatësi duke u siguruar që privatësia dhe imazhi i viktimës të mbrohet, dhe se kontakti ndërmjet viktimës dhe personit të dyshuar të krimit të shmanget aty ku është e mundur.

Viktimave nëpërmjet një procesi të rregullt ligjor u mundësohet të dorëzojnë prova dhe t'i paraqesin nevojat dhe shqetësimet e tyre direkt ose përmes një përfaqësuesi ligjor.

Viktimave u është mundësuar të dëshmojnë në sallën e gjyqit përmes teknologjive të komunikimit, jo në prani të autorit të dyshuar të krimit. Historia seksuale e viktimës lejohet vetëm në procedurat civile ose penale, kur është e rëndësishme dhe e nevojshme.

Merren masa për një proces të rregullt ligjor, ku viktimave u është siguruar sipas rastit dhe nevojës prania e përkthyesëve ligjorë.

Gjatë procesit hetimor dhe atij gjyqësor viktimave të dhunës dhe familjeve të tyre u është siguruar mbrojtje në të gjitha fazat e hetimit dhe procedurave gjyqësore nga presioni, frikësimi, hakmarrja dhe viktimizimi i përsëritur.

Në zbatim të kësaj konvente është mbajtur parasysh që opsionet alternative për t'i zgjidhur mosmarrëveshjet siç është ndërmjetësimi midis viktimës dhe personit nën hetim për kryerje të veprës penale kanë qenë jo të detyrueshme dhe viktimat informohet për çdo arratisje ose lirim të autorit të krimit.

Në vendimmarrje me palë në proces gjyqësor mbajhet në konsideratë që duhen marrë masa për të garantuar që viktimat të kenë të drejtë për të kërkuar kompensim nga autorët për çdo shkelje të përcaktuar në pajtim me këtë Konventë. Dhënia e kompensimit duhet të bëhet brenda një afati kohor të arsyeshëm.

Në vendimmarrje merret parasysh interesi më i lartë për përcaktimin e kujdestarisë dhe të drejtave të vizitave të fëmijëve duke garantuar që ushtrimi i vizitave ose të drejta të tjera kujdestarie të mos rrezikojnë të drejtat dhe sigurinë e viktimës ose fëmijëve.

Gjatë procesit gjyqësor garantohet marrja e masave për dënimin e dëmtimit të qëllimshëm të integritetit psikologjik të një personi nëpërmjet shtrëngimit ose kërcënimeve.

ZBATIMI I "KONVENTËS SË STAMBOLLIT" GJATË FAZËS SË HETIMEVE DHE NË PROCES GJYQËSOR

Në sjellje kërcënuese të drejtuar ndaj një personi tjetër, që i shkakton atij ose asaj frikë për sigurinë personale. Merren masa për dënimin e kryerjes së qëllimshme të akteve të dhunës fizike kundër një personi tjetër. Merren masa dhe sanksione për martesat e detyruara duke garantuar dënimin e detyrimit të qëllimshëm të një të rrituri ose fëmije për të lidhur martesë.

Palët marrin masat e nevojshme ose masa të tjera për të garantuar që veprat penale të përcaktuara në pajtim me këtë Konventë, të dënohen me sanksione efektive, proporcionale dhe frenuese, duke marrë parasysh shkallën e kryerjes së tyre.

Këto sanksione përfshijnë, sipas rastit, dënime që përfshijnë heqjen e lirisë, të cilat mund të përbëjnë shkak për ekstradim. Palët mund të marrin masa të tjera në lidhje me autorët e veprave penale, të tilla si:

- monitorimi ose mbikëqyrja e personave të dënuar;
- tërheqja e të drejtave prindërore, nëse interesat më të mira të fëmijës, që mund të përfshijnë sigurinë e viktimës, nuk mund të garantohen në një mënyrë tjetër.

Duke vlerësuar situatat në të cilën ndodh vepra penale me objekt dhunën ndaj grave apo dhunën në familje, në situata të rrezikut të menjëhershëm, lëshohen “Urdhërat e jashtëzakonshëm të ndalimit”, të cilët detyrojnë autorin e dhunës në familje që të lërë vendbanimin e viktimës ose ersonit në rrezik për një periudhë të mjaftueshme kohe dhe të ndalojë autorin të hyjë në vendbanimin e ose kontaktojë

viktimën ose personin në rrezik duke i dhënë përparësi sigurisë së viktimave apo personave në rrezik.

“Urdhërat e mbrojtjes” lëshohen :

- Për një periudhë të caktuar, ose derisa të modifikohen ose të përmbushen;
- Kur është e nevojshme, lëshohen në bazë ex parte që ka efekt të menjëhershëm;
- Të vlefshëm pavarësisht nga, ose krahas, procedimeve të tjera ligjore;
- Lejohen të paraqiten në procedimet ligjore të mëtejshme.

Shkeljet e urdhrave shtrëngues ose mbrojtës të lëshuara i nënshtrohen sanksioneve penale kur nuk zbatohen.

Një fëmije viktimë dhe dëshmitar i dhunës kundër grave dhe dhunës në familje i sigurohen, kur është e përshtatshme, masa të posaçme mbrojtjeje duke marrë parasysh interesin më të mirë të fëmijës.

Palëve viktimat të dhunës u ofrohet ndihmë juridike dhe ndihmë ligjore falas sipas kushteve të parashikuara nga legjislacioni i brendshëm.

Në proceset gjyqësore u kushtohet rëndësi mbrojtjes së të dhënave personale të viktimave.

FORUMI I GRUAS KONVENTA E STAMBOLLIT

Më datë **25.10.2023**, me ftesë të “Forumit të Gruas Elbasan”, Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj Matilda Fetau, mori pjesë në aktivitetin “Ngjarje Publike” me tematikë “Sfidat dhe Zbatimi i Konventës së Stambollit”.

Pjesëmarrës në këtë aktivitet ishin:

- Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau;
- Drejtuesi i Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan z. Kreshnik Ajazi;
- Kryetari i Bashkisë Elbasan z. Gledian Llatja;
- Drejtuesja e Forimit të Gruas Elbasan znj. Shpresa Banja;
- Përfaqësues nga Shoqëria Civile dhe Media

Në fjalën e saj në këtë aktivitet, Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau, referoi mbi historikun e “Konventës së Stambollit”.

“Konventa e Stambollit” është “Konventa e Këshillit të Europës” për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje, e cila u hartua për herë të parë për nënshkrim në 11 maj 2011, në kuadër të iniciativës së Këshillit të Europës për të promovuar mbrojtjen e grave nga dhuna që nga vitet 1990. Më 11.05.2011, kongresi u hap për nënshkrime në Stamboll, Turqi.

Më 12.03.2012, Turqia u bë vendi i parë që ratifikoi konventën. Në vitin 2021, Turqia u bë vendi i parë dhe i vetëm që u tërhoq nga konventa, dhe doli prej saj më 1 korrik 2021 duke hequr kështu efektivitetin e saj në këtë shtet. Sanksionet e “Konventës së Stambollit”, ndihmuan gjërësisht në rritjen e ndërgjegjësimit për dhunën në familje dhe ishte një shtysë për arsimimin e viktimave.

Znj. Matilda Fetau, në fjalën e saj theksoi se “Konventa e Stambollit” është një tregues emancipimi shoqëror për çdo vend që e ratifikon atë, duke krijuar një jetesë të sigurtë për të gjitha gratë dhe vajzat e një vendi, por sigurisht për të qenë e tillë duhet të ndërveprojnë të gjitha institucionet përgjegjëse, referuar edhe strukturës së këtij instrumenti të mbrojtjes së të drejtës, i cili bazohet në masa të tilla siç janë: Parandalimi, Mbrojtja dhe mbështetja e viktimave, Ndjekja e shkelësve dhe Politikat e Integruara.

Ndjekja e shkelësve dhe vendosja e tyre para drejtësisë, është pjesë e punës që lidhet me prokurorinë dhe gjykatat. Duke iu referuar aspektit procedural dhe vendimmarrës të zbatimit të “Konventës së Stambollit” në gjykata znj. Matilda Fetau, theksoi rëndësinë që i jepet të drejtave të viktimave që përcaktohen gjërësisht në këtë konventë.

Në mbyllje të fjalës së saj znj. Matilda Fetau theksoi se, në proceset gjyqësore viktimat respektohen në të gjitha fazat e hetimit dhe procesit gjyqësor dhe në çdo proces dhe vendimmarje prevalon parimi që **“Nuk ka fajësim të viktimave”**.

TAKIM PERIODIK ME MEDIAT

Më datë **14.11.2023**, në kuadër të zbatimit të Planit të Komunikimit për Gjykatat, Gjykata e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, organizoi një tryezë të përbashkët diskutimi me përfaqësues të medias për konsultimin e “Problematikave të medias në raport me gjykatën”.

Në këtë takim ishin të pranishëm gjyqtari i caktuar në pozicionin e Gjyqtarit të Medias **z. Ardit Kuka** dhe përfaqësuesit e mediave **z. Ardjan Qosja; znj. Belinda Rucaj; znj. Brunilda Kërcyku; znj. Edisona Skënderi; znj. Edlira Xheri; z. Enis Molla; znj. Entela Duka; z. Fatmir Popja; z. Fatos Salliu; z. Lirim Abazi; znj. Margarita Mehilla; z. Ronaldo Gjoshi**.

Synimi ynë në realizimin e këtij takimi është të sigurojë një bashkëpunim profesional në funksion të transparencës dhe standardizimit të një komunikimi proaktiv mes medias dhe gjykatës, i cili do të na ndihmojë të çojmë përpara misionin dhe vizionin e gjykatës për një drejtësi që meriton besimin e publikut dhe për të përçuar një mbulim të drejtë të lajmit.

Gjatë këtij konsultimi me të pranishmit, diskutimet u përqëndruan tek problematikat që hasin mediat në pasqyrimin e seancave gjyqësore dhe aksesin në gjykatë, ku pjesëmarrësit referuan mbi problematikat e tyre në lidhje me komunikimin mes gjykatës dhe mediave.

Gjyqtari i Medias **z. Ardit Kuka**, gjatë bashkëbisedimit me përfaqësuesit e medias referoi mbi rëndësinë e ruajtjes së ekuilibrave për një komunikim të saktë dhe profesional në përçimin e lajmit, duke theksuar rëndësinë e informimit të publikut me integritet dhe profesionalizëm, si edhe detyrimin e gjykatave për të ofruar transparencë me median.

Në fjalën e tij z. Ardit Kuka, prezantoi dhe vendosi në dispozicion për të pranishmit në tryezë “Projektudhëzues Standard i Marrëdhënies së Gjykatës me Publikun dhe Median”, i cili përcakton rregullat dhe procedurat e informimit dhe komunikimit me publikun dhe median, me ose pa interesimin e tyre të drejtpërdrejtë, me qëllim përcjelljen e informacionit mbi veprimtarinë e gjykatës në mënyrë të drejtë, uniforme, të barabartë, të shpejtë dhe efikase.

Z. Ardit Kuka referoi gjatë diskutimit për rregullat e aksesit në vendimet gjyqësore dhe të dhëna të tjera të gjykatës, për rregulla specifike për informimin e medias, rregulloren për pjesëmarrjen në seancë gjyqësore nga mediat, administrimin e kërkesave për ndjekjen dhe regjistrimin e seancave gjyqësore nga media.

Z. Ardit Kuka, mbylli bashkëbisedimin me pjesëmarrësit në këtë tryezë diskutimi duke theksuar rëndësinë e dhënies dhe trasmetimin e informacionit në mënyrë të saktë dhe kujdesit që duhet treguar në paraqitjen e fakteve të sakta, duke mirëpritur në çdo rast lirinë e shprehjes së opinioneve.

Falenderojmë pjesëmarrësit në këtë takim për praninë e tyre në këtë tryezë diskutimi për sigurimin e një komunikimi të shpejtë dhe efikas mes gjykatës dhe përfaqësuesve të medias.

20 NËNTOR DITA NDËRKOMBËTARE E TË DREJTAVE TË FËMIJËVE

Më datë **20.11.2023**, në kuadër të “Ditës Ndërkombëtare të Drejtave të Fëmijëve”, e cila është shënuar në kalendar që prej dhjetorit të vitit 1954, ku Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara, ka rekomanduar të gjitha shtetet të kenë një ditë të institucionalizuar që i përket “Ditës Ndërkombëtare të Drejtave të Fëmijëve”.

Ky aktivitet përkon me datën 20 nëntor 1959 ku Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara ka miratuar Deklaratën e të Drejtave të Fëmijës dhe Konventën e të Drejtave të Fëmijës më 1989.

Gjykata e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, në kujtesë të kësaj dite, organizoi një tryezë takimi me nxënës të shkollës “Sulë Harri” me tematikë “Të drejtat e fëmijëve dhe të miturit në konflikt me ligjin”, të cilët u mirëpritën nga Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **znj. Matilda Fetau**.

Ky aktivitet u realizua përmes shprehjes së interesit të përfaqësuesve të shkollës “Sul Harri”, në kuadër të thirrjes që Gjykata e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan ka shfaqur për bashkëpunim për aktivitete edukuese, informuese dhe sensibilizuese me grupe interesi. Organizimi dhe realizmi i këtij aktiviteti u realizua në përshtatje me zbatimin e strategjisë “Drejtësia për të Mitur” që zbatohet në programet mësimore.

Ky takim u mirëprit dhe u konfirmua nga Zv/Kryetarja e Gjykatës Së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau. Në këtë takim ishin të pranishëm nxënës të shkollës “Sulë Harri”, të cilët shoqëroheshin nga punonjëset e shërbimit social znj. Orgesa Qosja dhe znj. Blerina Teta, si edhe Koordinatorja e Qeverisë së Nxënësve znj. Mariola Cepa.

Gjatë fjalës së saj Zv/Kryetarja e Gjykatës Së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau, prezantoi dhe vendosi në dispozicion për fëmijët materiale të përshtatura në një gjuhë të thjeshtë për moshën e tyre mbi “Ligj nr. 18/2017 “Për të drejtat dhe mbrojtjen e fëmijës”, i cili ka për qëllim mbrojtjen e fëmijës, nëpërmjet zbatimit të Kushtetutës, të Konventës së Kombeve të Bashkuara mbi të Drejtat e Fëmijës, të akteve ndërkombëtare që veprojnë në këtë fushë, si dhe të legjislacionit në fuqi. Garantimin e mirëqënies dhe përmirësimit të cilësisë së jetës së çdo fëmije. Respektimin e mbrojtjen e të drejtave të fëmijës, si dhe marrjen e masave për parandalimin ndaj të gjitha formave të dhunës, abuzimit, shfrytëzimit e neglizhimit.

Znj. Matilda Fetau me një gjuhë profesionale të përshtatur për të qenë e kuptueshme për fëmijët, referoi mbi të drejtat themelore të fëmijëve si dhe detyrimet e tyre për tu bërë qytetarë të denjë të shoqërisë. Në mënyrë të përmbledhur dhe shumë të afërt për fëmijët referojë për Ligj nr. 37/2017 "Kodi i drejtësisë penale për të mitur", duke informuar fëmijët për konceptet e të miturit në konflikt me ligjin, të miturin viktimë ose dëshmitar i veprës penale, të drejtat dhe detyrimet e tyre gjatë procesit gjyqësor.

Znj. Matilda Fetau mbylli fjalën e saj duke theksuar rëndësinë e dëgjimit të opinionit të fëmijëve në çdo rast dhe lirinë e shprehjes së mendimeve të tyre, si edhe rekomandojë fëmijët që të përqëndrojnë fokusin e tyre në përgatitje të mirë mësimore, respektimin e figurës së mësuesit dhe prindërve.

Znj. Matilda Fetau, theksoi rëndësinë e leximit të vazhdueshëm të librave shkollorë dhe jashtë shkollorë, të cilët luajnë rol vendimtar për zhvillimin e diapazonit të njohurive të tyre, njohuri të cilat do t'i ndihmojnë të përvetësojnë edhe më mirë kuptimin dhe zbatimin e të drejtave dhe lirive të tyre.

Aktiviteti vijojë më tej me shoqërimin e fëmijëve nga nëpunësi për Marrëdhëniet me Publikun dhe Median në ambiente të ndryshme të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, duke i prezantuar nxënësit me një pjesë të stafit dhe funksionet e tyre. Nxënësit vizituan ambientet e Arkivës së Vendimeve Gjyqësore të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, të shoqëruar nga nëpunësit e Arkivës të cilët informuan nxënësit mbi aktivitetin që kryhet në Zyrën e Arkivës.

Më tej nxënësit u shoqëruan në një nga sallat gjyqësore të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, ku u informuan nga nëpunësi i Marrëdhënieve me Publikun dhe Median, mbi aktivitetin e përgjithshëm të gjykatës, funksionin e gjyqtarëve dhe nëpunësve gjyqësorë, zhvillimin e seancave gjyqësore civile dhe penale që zhvillohen në këtë gjykatë dhe ju përgjigj pyetjeve të nxënësve në lidhje me aktivitetin e gjykatës.

Nxënësit dhe shoqëruesit e tyre në aktivitet shprehën mirënjohjen e tyre për mikpritjen e treguar nga Gjykata e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan.

Në këtë aktivitet është mbajtur parasysh e drejta e lejimit të publikimit të fotove dhe pjesëmarrjes së fëmijëve në aktivitet me miratim e lejes së prindërve dhe Institucionit Arsimor.

GJYQ IMITUES. 75 VJETORI I “DITËS NDËRKOMBËTARE TË DREJTAVE TË NJERIUT”

Më datë **22.12.2023**, u zhvillua aktiviteti nga Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan në kuadër të Zbatimit të Planit të Komunikimit të miratuar nga Këshilli i Lartë Gjyqësor me vendim Nr. 454, datë 02.11.2022, i cili synon përcaktimin e bazave për përmirësimin e marrëdhënieve të gjyqësorit me median dhe publikun, të kuptuarit prej publikut të veprimtarisë dhe shërbimeve që ofrohen nga gjykata. Në zbatim të objektivit nr: 6, i cili ka për synim afrimin e komunitetit me Gjykatat përmes organizimit të aktiviteteve publike për të ndërtuar dhe përmirësuar ura të ndërsjellta komunikimi mes gjykatës dhe grupeve të interesit.

Në pjesën e parë të takimit Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **znj. Matilda Fetau**, prezantoi dhe vendosi në dispozicion për nxënësit Deklaratën e të Drejtave të Njeriut, e cila më pas me një gjuhë profesionale të përshtatur për të qenë e kuptueshme për nxënësit, referoi mbi qëllimin e OKB-së, momentin historik me të cilin Asambleja shpalli Deklaratën e të Drejtave të Njeriut në të cilën ftoi të gjitha shtetet anëtare të bëjnë përpjekjet e tyre maksimale që përmbajtja e këtij teksti të përhapet, të paraqitet, të lexohet dhe të shpjegohet, sidomos në shkolla dhe institucione edukuese, ndaj dhe prej saj u vendos që të kujtojë këtë ditë me këta nxënës për t'i informuar mbi përmbajtjen e këtij teksti dhe rëndësinë që ka njohja e të drejtave të njeriut për cilësinë e një jete të jetuar me dinjitet.

Në fjalën e saj, në reference të vlerave të Deklaratës Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau, referoi mbi nevojën që kishin popujt e Kombeve të Bashkuara për miratimit e një Deklaratë Universale për të Drejtat e Njeriut, duke u ndalur në evidentimin dhe rëndësisë që kjo Deklaratë referon, në të cilën proklamohet se themeli i lirisë, i drejtësisë dhe i paqes tek çdo individ është njohja e dinjitetit të lindur të të drejtave të barabarta dhe të patjetërsueshme të të gjithë anëtarëve të familjes njerëzore.

Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau gjatë fjalës së saj i shpjegoi nxënësve për rëndësisë dhe ndërgjegjegjesimin e tyre se mungesa e respektimit dhe përbuzja e të drejtave të njeriut përçon vetëm në realizimin e akteve çnjerëzore dhe cënon ndërgjegjen, dinjitetin dhe jetesën cilësore të çdo individi, ndaj është e nevojshme që femijët të njihen që në fillimet e ndërtimit të vetëdijes së tyre me rëndësinë që të drejtat që u përkasin, duhet të njihen dhe duhet të mbrohen me dispozita juridike, për të gëzuar kështu mundësinë e jetesës në një shoqëri të mirëorganizuar në të cilën respektohen të drejtat e secilit pjesëtar të shoqërisë pa dallime feje, krahine, race, etnie etj.

Gjatë fjalës së saj Zv/Kryetarja e Gjykatës Së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau, shpjegoi për nxënësit ndërtimin strukturor dhe kuptimor që DUDNJ-së e cila në 30 nenet e saj të ndara në dy shtylla parashikon:

Në shtyllën e parë të DUDNJ-së parashikohen të drejtat politike dhe civile, si p.sh.: e drejta për jetën, lirinë dhe sigurinë e një personi, e drejta për të mos u trajtuar çnjerëzisht, trajtimi i barabartë, e drejta e lëvizjes së lirë, e drejta e kërkimittë azilit, të disponimit të pronave, të pajisjes me shtetësinë përkatëse, të shprehjes lirisht të besimit, të marrjes pjesë në qeverisje në mënyrë të drejtpërdrejtë ose përfaqësuese.

Në shtyllën e dytë të DUDNJ-së parashikon të drejtat ekonomike dhe sociale. Këtu theksi i vihet të drejtës së secilit “si një anëtar shoqërie”, i gëzimit të të drejtave në termat ekonomikë, sociale dhe kulturore ku secili shtet duhet të ndërmarre hapa konkretë për realizimin e këtyre të drejtave nëpërmjet politikave ekonomiko, sociale dhe kulturore. Në këto nene gjejmë të artikuluar, p.sh., të drejtën për punë, të drejtën për t’u organizuar kolektivisht, të drejtën për të patur një standard jetesë të mjaftueshëm, të drejtën për arsimim dhe të drejtën për të qenë pjesmarrës në jetën kulturore të komunitetit.

Në pjesën e dytë të aktivitetit Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau, pranoi të zhvillohej seanca gjyqësore e përgatitur prej nxënësve me shumë impenjim për një periudhë të gjatë kohe duke performuar një gjyq imitues të ndërtuar me të gjithë komponentët përbërës të një seance gjyqësore.

Falenderojmë gjyqtarët e Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan z. Ardit Kuka dhe z. Elis Dine të cilët së bashku me sekretaritë e tyre gjyqësore mundësuan veshjet e Togës gjyqësore në këtë gjyq imitues të zhvilluar sot më datë 22.12.2023 në sallën Nr. 6 të Gjykatës së Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan.

Nxënësit performuan në rolet gjyqtar, prokuror, avokat, të pandehur, viktimë, polici dhe publik, duke mundësuar kështu njohjen objektive të secilit funksion të ushtruar në një seance gjyqësore. Nxënëseve në shenjë vlerësimi për punën e tyre iu shpërndanë certifikata për pjesëmarrjen në aktivitet sipas performances së mbajtur gjatë zhvillimit të gjyqit imitues përkatësisht:

- Ejona Kurrizi- Roli Gjyqtar - Paola Pëllumbi- Roli Gjyqtar
- Jasmina Duraku- Roli Prokuror
- Klea Musaj- Roli Avokat
- Ajna Bica- Roli Avokat
- Julia Frakulli- Roli Sekretar Gjyqësor
- Hanme Bajraktari- Sekretar Gjyqësor
- Enki Shkalla – Roli Dëshmitar
- Majlinda Tafani- Roli Dëshmitar
- Keidi Alizoti- Roli Dëshmitar
- Trendafile Tusha- Roli Dëshmitar
- Selma Bica- Roli e Pandehur
- Anxhela Shërmadhi- Viktima
- Trendafile Tusha- Roli Dëshmitar
- Sidorela Ceku- Roli Polic
- Adelajda Qytyku – Publik
- Isabela Isaraj- Publik
- Alesia Dylgjeri- Publik
- Emanuela Bica- Publik

SHKOLLA E MAGJISTRATURËS EFEKTIVITETI I PROGRAMVE TË TRAJNIMIT PËR GJYQTARËT DHE PROKURORORËT NGA SHKOLLA E MAGJISTRATURËS.

Më datë **09.01.2024**, Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan mirëpriti ftesën për bashkëpunim në vazhden e zhvillimit të aktiviteteve që ndjek Shkolla e Magjistraturës, me fokus efektivitetin e Programeve të Trajnimit për zhvillimin profesional të gjyqtarëve dhe prokurorëve që ushtrojnë funksionin e tyre në Republikën e Shqipërisë.

Pjesëmarrës në panel ishin:

- Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **znj. Matilda Fetau**;
- Drejtuesi i Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **z. Kreshnik Ajazi**;
- Zv/Kryetari i Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Korçë **z. Ervin Sulaj**;
- **Z. Sokol Berberi**- Përgjegjës i Programit të Formimit Fillestar dhe Përgjegjës i lëndës së Shkrimit dhe Arsyetimit Ligjor në Shkollën e Magjistraturës;
- **Z. Vangjel Kosta** - Pedagog, Lektor në Shkolla e Magjistraturës.

Në këtë takim morën pjesë gjyqtarët e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan z. Ardit Kuka, z. Elis Dine, z. Artur Prenga, z. Gjergji Baçi, znj. Olta Cenaj, znj. Aurora Alimadhi, znj. Ina Yzellari, znj. Idush Maliqi, si edhe gjyqtarë të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Korçë, prokurorë të Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan dhe prokurorë të Prokurorisë pranë

Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Korçë, të cilët referuan opinionet dhe sygjerimet e tyre në lidhje me Programet e Trajnimit të zhvilluara nga Shkolla e Magjistraturës.

Z. Sokol Berberi, Përgjegjës i Programit të Formimit Fillestar dhe Përgjegjës i lëndës së Shkrimit dhe Arsyetimit Ligjor në Shkollën e Magjistraturës, në fjalën e tij referoi mbi mënyrën e organizimit dhe metodologjinë për përzgjedhjen e temave që trajtohen në Programet e Trajnimit. Z. Sokol Berberi solli në vëmendje se Programet e Trajnimit zhvillohen nga magjistratët në karrierë për magjistratët më të rinj.

Mënyrat që përdoren për matjen e efektivitetit të procesit të trajnimit si dhe identifikimit të nevojave që hasen për trajnim, bëhen nëpërmjet platformës online që disponon Shkolla e Magjistraturës ose plotësimit të pyetësorëve të cilët evidentojnë efektivitetin e trajnimeve në praktikë, nëpërmjet tyre synohet orjentimi i marrësit të ligjeve me qëllim jo marrjen e përgjigjeve por si të shkohet tek përgjigjet.

Z. Sokol Berberi në fjalën e tij, referoi mbi nevojën për fokusimin dhe përmirësimin e trajnimeve nëpërmjet metodologjisë së përdorur, përzgjedhjen e relatorëve me aftësi komunikimi në mënyrë efektive. Me rëndësi është përzgjedhja e teknikave të ndërveprimit, vlerësimi i nevojave për trajnim jo vetëm nga magjistratët por dhe nga përdoruesit e tjerë të sistemit të drejtësisë, duke ndërtuar pyetësorë të cilët kanë në fokus për përgjigje dhe target grupe të tjera interesi, si psh. avokatët. Këto teknika ndërveprimi janë me interes për të parashikuar ndërtimin e programeve trajnuese afatgjatë.

Z. Sokol Berberi referoi mbi risitë e Shkollës së Magjistraturës ndër të cilat evidentoi:

- Krijimi i trajnimeve me fokus në Kërkimin Shkencor dhe Inovacionin.
- Krijimi i Sistemit të Menaxhimit të Platformës së Shkollës së Magjistraturës, në të cilën pasqyrohen veprimtritë e saj në çdo fazë të formimit si: Formimi Fillestar, Formimi Vazhdues, Publikime dhe Kërkime Shkencore etj.

Z. Sokol Berberi theksoi rëndësinë e trajnimeve nëpërmjet platformës online, në mënyrë që të jemi sa më eficient dhe fleksibël në format e aktiviteteve trajnuese, rëndësinë që sjell krijimi dhe funksionimi i Forumit për ndërveprimin e magjistratëve me njëri-tjetrin duke evidentuar gjithashtu dhe disa nga problematikat e tij. Z. Sokol Berberi referoi mbi sygjërimin për publikimin e Buletinit Periodik të Shkollës së Magjistraturës, i cili do të përmbledhë aktivitetet trajnuese të zhvilluara, si edhe publikimin e aktiviteteve trajnuese të planifikuara për zhvillim, në mënyrë që magjistratët të marrin dijeni për trajnimet në plan afatgjatë.

Në fajlën e tij në këtë takim me gjyqtarë dhe prokurorë që ushtrojnë funksionin e tyre në rrethet Elbasan dhe Korçë, **z. Vangjel Kosta** referoi mbi risitë që Shkolla Magjistraturës po përpiqet të përcjellë, si edhe nevojën për trajnim të magjistratëve mbi bazë nevojash konkrete që parashtron vetë praktika. Përzgjedhja e temave për trajnim që përfshihen në Programin e Trajnimit, bëhet në bazë të propozimeve të bëra nga vetë magjistratët nëpërmjet procesit të ndërveprimit dhe theksoi se shqetësim primar mbetet efektiviteti i programeve të trajnimit, matja e efektivitetit të trajnimeve dhe interesi aktiv i magjistratëve për temat e trajnimeve.

Z. Vangjel Kosta, sygjeroi për pjesëmarrësit organizimin në tryeza takimi të vogla në të cilën të diskutohen temat që magjistratët kanë të nevojshme të trajtohen në programe trajnimi, si edhe të vleresohen për trajnim tryezat me pjesëmarrje më të lartë.

Z. Vangjel Kosta, evidentoi një element të ri të Shkollës së Magjistraturës që është publikimi i Revistës së Shkollës së Magjistraturës. Revista është konceptuar si një dritare nëpërmjet të cilës magistratët mund të evidentojnë dhe zhvillojnë nevojën e tyre për zhvillim në karrierë, nëpërmjet publikimit të materialeve me analiza të thelluara shkencore. Z. Vangjel Kosta, ftojë pjesëmarrësit të ndërveprojnë me Shkollë e Magjistraturës për publikimin e materialeve me analiza shkencore në fushën legjislative dhe procedurale, të cilat do të publikohen dhe do të bëhen pjesë e Revistës së Shkollës së Magjistraturës.

Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **znj. Matilda Fetau** në fjalën e saj evidentoi, rëndësinë e mirëorganizimit të procesit të ndërtimit të planifikimit të Programit të Trajnimit në mënyrë që pjesëmarrja në këto trajnime të jetë sipas nevojës dhe interesit që gjithësecili nga magistratët ka për të ndjekur trajnime të caktuara. Znj. Matilda Fetau sygjeroi që pjesëmarrësit në trajnime të përzgjidhen duke respektuar ndarjen e tyre nëpër seksione në gjykatën ku ushtrojnë funksionin e tyre. Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan Znj. Matilda Fetau theksoi rëndësinë që ka orjentimi i programeve të trajnimit dhe daljen në konkluzione dhe zgjidhje praktike në fund të secilit trajnim.

Drejtuesi i Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **z. Kreshnik Ajazi**, theksoi rëndësinë e trajnimeve të ngushta dhe në vend dhe sygjeroi që për secilën gjykatë dhe prokurori të krijohen trajnime në vend si psh. trajnime vetëm për Prokurorinë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan apo prokuroritë e rretheve të tjera. Trajnuesi duke lëvizuar nëpër gjykata apo prokurori, jo vetëm orjenton, por edhe përcjell dhe jep përcaktime për çështje të caktuara që hasen gjatë trajnimeve.

Nga pjesëmarrësit në sallë u sygjerua organizimi i Trajnimeve Hibride, meqenëse Trajnimet Hibride lejojnë pjesëmarrjen online ose fizikisht të magjistratëve në trajnime. U sygjerua gjithashtu edhe organizimin e trajnimeve më të gjëra rajonale të shtrira në kohë 2-3 ditore.

Për sygjerimin e organizimit të trajnimeve Hibride, paneli i Shkollës së Magjistratuës ndau mendimin për zhvillimin e tyre për tema më legjislacion të përcaktuar dhe e vlerësuan idenë si mundësi të mirë, por jo shteruese.

Nga pjesëmarrësit në sallë u sygjerua që në Programet e Trajnimit të jenë të përcaktuara në përmbajtje çështjet dhe nënçështjet që do të trajtohen gjatë trajnimit dhe programi të vendoset në dispozicion paraprakisht gjatë thirrjeve për pjesëmarrje.

Paneli i Shkollës së Magjistratuës, në reference të këtij sygjerimi referoi mbi konceptin e Matricës së trajnimve, e cila është një tregues që referon se ku përqëndrohet tematika e trajnimit në të cilën gjenden të përcaktuara: objektivat, çështjet, nënçështjet, pyetje, metodologjia që do të përdoret gjatë trajnimit etj.

Pjesëmarrësit në sallë, sygjeruan formalizimin dhe ndërtimin e një manuali të unifikuar dhe të zbatueshëm si mjet praktik për trajtimin e rasteve në fushën e Krimit Kibernetik.

Paneli i Shkollës së Magjistratuës, në reference të këtij sygjerimi shtjelloi se ekzistojnë disa manuale në portalin e platformës së Shkollës së Magjistraturës, të cilët janë ndërtuar në bashkëpunim me organizata të huaja.

Në fjalën përmbyllëse të tij **z. Vangjel Kosta** sygjeroi pjesëmarrësit ti bashkohen pjesëmarrjes dhe regjistrimit në Forumin e Shkollës së Magjistraturës, i cili është një mekanizëm i mirë informimi, ndërveprimi dhe ka qëllim nxitjen, bashkëpunimin, ndërverpimin për plotësimin dhe zhvillimin profesional të magjistratëve.

REPUBLIC OF ALBANIA
ELBASAN FIRST INSTANCE COURT OF GENERAL JURISDICTION

**WELCOME
THEME**

**"IMPLEMENTATION OF THE NEW
JUDICIAL MAP"**

**THURSDAY 7 MARCH,
FROM 13:30 TO 16:00.**

EU4JUSTICE PROJECT ACTIVITIES IN COLLABORATION
WITH THE HIGH JUDICIAL COUNCIL

WITH THE PARTICIPATION OF:

MR. ARTURO VALDÉS - SPANISH SENIOR JUDGE
MR. RÉMY LE DONGE L'HÉNORET- FRENCH JUDGE
MR. ARBEN LILA - SENIOR LEGAL EXPERT

AT THE EU4JUSTICE PROJECT

THANK YOU FOR YOUR COLLABORATION AND YOUR TIME!

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
GJYKATA E SHKALLËS SË PARË E JURIDIKSIONIT TË PËRGJITHSHËM ELBASAN

MIRË SE VINI!

TEMATIKA E TAKIMIT

'ZBATIMI I HARTËS SË RE GJYQËSORE'

E ENJTE 7 MARS ORA 13:30 - 16:00
SALLA E MBLEDHJEVE

TAKIM NË KUADRIN E AKTIVITETEVE TË PROJEKTT
EU4JUSTICE NË BASHKËPUNIM ME KËSHILLIN E LARTË
GJYQËSOR DHE EKIPIN E EKSPERTEVE TË "EU4JUSTICE"

EKIPI PËRBËHET NGA:

Z. ARTURO VALDÉS - GJYQATAR I LARTË SPANJOLL
Z. RÉMY LE DONGE L'HÉNORET- GJYQATAR FRANCEZ
Z. ARBEN LILA - EKSPERT I LARTË LIGJOR

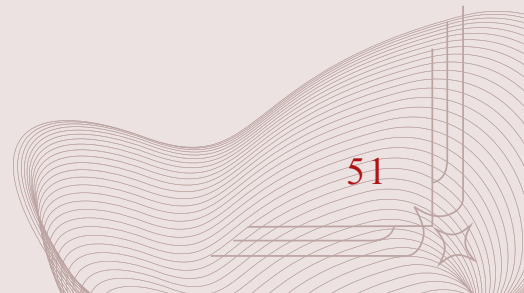
NË PROJEKTIN EU4JUSTICE

FALEMINDERIT PËR KOHËN TUAJ!

PROJETKI EU4JUSTICE “ZBATIMI I HARTËS SË RE GJYQËSORE”

Më datë **7 mars 2024**, Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, me ftësë të ekspertit të lartë ligjor Z. Arben Lila në projektin EU4Justice- projekt i Bashkimit European në mbështetje të institucioneve të pavarura të qeverisjes së sistemit të drejtësisë, Këshillit të Lartë Gjyqësor, Këshillit të Lartë të Prokurorisë dhe Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, mirëpriti organizimin e takimit me tematikë “Zbatimin i Hartës së Re Gjyqësore”.

Të pranishëm në takim ishin **z. Rémy Le Donge L'Hénoret ekspert afatshkurtër, gjyqtar francez** dhe **z. Arben Lila ekspert i lartë ligjor në projektin EU4Justice**. Objektivi i vizitës së ekspertëve të projektit EU4Justice, ishte ndërtimi i një panorame mbi dinamikat lokale, infrastrukturën, sfidat dhe mundësitë që janë hasur nga implementimi i hartës së re gjyqësore.

Projekti EU4Justice është në fazën e tij të dytë, fazë në të cilën synon të japë mbështetje profesionale për gjyqësorin dhe luftën kundër krimit të organizuar dhe korrupsionit.

Objektivi i përgjithshëm i projektit është përafrimi i mëtejshëm i sistemit të drejtësisë në BiH me standardet evropiane dhe Acquis të BE-së përmes forcimit të sundimit të ligjit, veçanërisht duke rritur pavarësinë, cilësinë, efektivitetin, llogaridhënien dhe efikasitetin në sektorin e drejtësisë dhe rezultatet e tij në luftën kundër krimit të organizuar dhe korrupsionit.

Objektivat specifike të këtij projekti janë përmirësimi i efikasitetit, transparencës dhe sigurisë së gjyqësorit. Në këtë fazë të dytë ekspertët synojnë të zhvillojnë takime në çdo shkallë të gjyqësorit, jo në prizmin e kontrollit mbi rezultate e punës së gjyqësorit por nëpërmjet organizimeve të takimeve të tilla, të marrin opinionet dhe të diskutojmë me të gjithë aktorët e sistemit si gjyqtarët, stafin e administratës së gjykatave për të krijuar një panoramë të qartë mbi risitë dhe problematikat e shfaqura nga ndikimi i implementimit të Hartës së Re Gjyqësore në aspekte të ndryshme të punës së gjyqësorit, për të kuptuar më mirë situatën aktuale në terren. Këtë parantezë, eksperti i lartë ligjor Z. Arben Lila e theksoi që në nisje të diskutimit ***“Kjo vizitë nuk është konceptuar në kuadër të një inspektimi mbi rezultate e punës së gjykatës por diskutim bazuar në përvojën tuaj”***.

Në këtë takim, ndër të tjera Zv/ Kryetarja Znj. Matilda Fetau rreferoi në terma të përgjithshëm mbi reformën në drejtësi si dhe riorganizimi e gjykatave dhe kompetencave të tyre tokësore i njohur ndryshe si “Harta e Re Gjyqësore”, që në parim mbart një rëndësi kyçe për rritjen e aksesit, cilësisë dhe reduktimin e kostove për qytetarët në marrjen e drejtësisë, objektiva të rëndësishëm këto në kuadër të reformës në sistemin e drejtësisë.

Gjyqtari i Medias Z. Ardit Kuka, referoi mbi risitë dhe rolin e caktimit të gjyqtarit të medias në krijimin e aksesit të medias dhe grupeve të interesit në gjykatë në kuadër të transparencës si edhe përmbushjen e objektivave të përcaktuara në Planin Strategjik të Komunikimit të ndërtuar nga Këshilli i Lartë Gjyqësor me vendim Nr. 590 datë 26.11.2020.

Gjyqtarët e emëruar rishtaz në Gjykatën e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, meqenëse vijnë nga një përvojë e mëparshme në gjykata të tjera referuan se numri i çështjeve në ato gjykata ishte 10-fish më pak krahasuar me numrin e çështjeve për shqyrtim në Gjykatën e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan dhe nëse shqetësimi kryesor i gjyqtarëve në ato gjykata ishte arsyetimi i vendimeve brenda afateve të përcaktuara ligjore, krahasuar me numrin e çështjeve për gjykim në këtë gjykatë konstatohet se është tejet e vështirë përmbushja në afat e këtij sanksioni ligjor.

Mbarjta e një BackLog-u të lartë e kombinuar me një numër të lartë çështjesh të reja të ardhura për gjykim, është një situatë që passjell në mënyrë të pashmangshme vonesa në respektimin e afateve ligjore të vendosjes në lëvizje të çështjeve gjyqësore si edhe arsyetim e vendimeve gjyqësore. Një zgjidhje e mirë për sheshimin e kësaj ngarkese, që u sygjerua në këtë takim, ishte implementimi në organikë i Ndhmësve Ligjorë, që do të sjellë ulje të ngarkesës dhe rritje të efikasitetit në punë. Duhet theksuar se tre (3) vitet e fundit në Gjykatën e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, mbyllen me një mesatare prej afërsisht 850 çështjesh për gjyqtar, e cila konsiderohet 2.5 herë më e lartë se standardi i përcaktuar. Me emërimet e reja të gjyqtarëve, Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të përgjithshëm Elbasan ka vendosur objektiva për uljen e afateve të gjykimit nga 2.4 në 2.1 seanca gjyqësore për çështje, duke ulur kështu kohëzgjatjen e proceseve gjyqësore.

Duhet theksuar se Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit Elbasan, ka qenë në vështirësi të larta në të cilën për 6 muaj ka gjykuar me 3 gjyqtarë.

Ekspertët shfaqën interes për mënyrën e procedimit të ndarjes së çështjeve në short dhe iu shpjegua që ky proces bëhej sipas Vendim Nr. 554, datë 29.12.2022 të Këshillit të Lartë Gjyqësor “Për Ndarjen me Short të Çështjeve Gjyqësore”. Interesi i pyetjes së tyre përqëndrohej në evidentimin nëse ky proces shortimi bënte dhe ndarjen e çështjeve sipas rëndësisë, peshës, volumit të çështjes, apo secila çështje vlerësohet e njëjtë me çdo çështje tjetër.

Në fakt, shpërndarja e çështjeve ndërmjet gjyqtarëve sipas seksioneve penal apo civil caktohet me short elektronik dhe nuk bën diferencim në këtë pikëpamje sipas rëndësisë së çështjes. Lidhur me këtë, Z. Rémy Le Donge L'Hénoret ekspert afatshkurtër, gjyqtar francez paralelizoi dy sistemet duke përqasur përvojën e tij, në të cilën evidentoi se nëse një gjyqtar merrte në shqyrtim një çështje e cila për nga peshë, rëndësia, numri i dëshmitarëve, palëve në proces apo të tjerë faktorë që e përcaktonin si një çështje të një rëndësie të lartë, atëherë gjyqtarit apo trupës gjyqësore të cilit/ës i ishte ngarkuar për gjykim kjo çështje do të merrte një numër më të vogël çështjesh ngarkesë në bazë të një koeficienti të vendosur, në mënyrë që të ruhej balanca e ngarkesës. Sygjerimi për vendosjen e një koeficienti 1.4 për çështje të gjykuara me trup gjyqësor me 3 gjyqtarë, u propozua edhe nga gjyqtarët e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan. Një element tjetër që evidentoi nga eksperiencia e tij si Kryetar në një nga Dhomat Penale të Apelit, ishte se në veprimet paraprake të çështjes quajtur ndryshe si “rregullim i dosjes”, çështje të tilla mund të gjykoreshin me trup gjyqësor të përbërë nga 1 ose 3 gjyqtarë dhe në këto çështje ruhej me fanatizëm parimi i besueshmërisë mes tyre i trupës gjyqësore.

Interes, eksperti Z. Rémy Le Donge L'Hénoret, shfaqti edhe për funksionin, ndërtimin dhe detyrat që ka Këshilli i Gjykatës, numrin aktual të gjyqtarëve dhe atë të parashikuar me implementimin e Hartës së Re Gjyqësore, pyetje të cilat morën përgjigje narrative dhe profesionale nga gjyqtarët pjesëmarrës në takim.

Një problematikë tjetër e shtruar në takim ishte nevoja për ambiente fizike për Arkivën, për shkak të numrit të lartë të çështjeve që gjykata ka.

Z. Rémy Le Donge L'Hénoret ekspert afatshkurtër, gjyqtar francez referoi mbi eksperiencën e tij shumë të gjatë në Pushtetin Gjyqësor Francez, i cili gjatë eksperiencës së tij ka ushtruar detyrën në 8 (tetë) pozicione (funksione) të ndryshme, ndër to dhe Kryetar dhome në një nga Dhomat Penale të Apelit.

Ekipi i ekspertëve vlerësoi organizimin, pjesëmarrjen dhe angazhimin e gjyqtarëve dhe administratës së Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan në këtë takim dhe e cilësuan si një nga më të mirët e realizuar deri tani në këtë fazë të dytë të projektit EU4Justice.

ANALIZA VJETORE E PUNËS PËR VITIN 2023

Më datë **21.03.2024**, u realizua tryeza e takimit të Mbledhjes së Përgjithshme të Gjyqtarëve, në të cilën u referua mbi Anilazën Vjetore të veprimtarisë së Gjykatës për Vitin 2023.

Të ftuar në takim:

- Zv/ Kryetarin e Këshillit të Lartë Gjyqësor **z. Ilir Rusi**, përfaqësues i strukturës më të re kushtetuese Këshillit të Lartë Gjyqësor;
- Drejtuesi i Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **z. Kreshnik Ajazi**;
- Zv/ Drejtuesi i Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **z. Xheljan Seferi**;
- Drejtori Drejtorisë Vendore të Policisë Elbasan **z. Ilir Proda**;
- Drejtuesi i Dhomës së Avokatisë Elbasan **z. Demir Çiftja**.

Prolugu i mbledhjes nis me fjalën e Zv/Kryetares **znj. Matilda Fetau**, e cila relatoi në mënyrë të përmbledhur analizën e punës së kryer dhe performancën e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan gjatë vitit kalendarik 2023, në të cilën parashtroi njëkohësisht problematikat e konstatuara gjatë këtij viti përsa i takon funksionimit të institucionit në tërësi, sfidat dhe objektivat për të ardhmen. Zv/Kryetarja znj. Matilda Fetau vlerësoi punën e çdo gjyqtari, veçanërisht znj. Idush Maliqi, z. Elis Dine dhe znj. Megi Strakosha, të cilët deri në 16 tetor 2023 kanë ushtruar funksionin e tyre duke përballuar me sukses numrin e lartë të çështjeve për gjykim gjatë vitit 2023 në Gjykatë, në të cilën janë paraqitur për shqyrtim në total 8634 çështje (të natyrës penale, penale-administrative, civile dhe familjare).

Në numrin e çështjeve për shqyrtim përfshihen 3383 çështjet e mbartura nga viti 2022 dhe 5251 çështje të regjistruara të reja në vitin 2023.

Në fjalën përmbyllese Zv/Kryetarja znj. Matilda Fetau, shprehu se gëzon vlerësim profesional për të gjithë gjyqtarët që ushtrojnë aktualisht funksionin e tyre në këtë Gjykatë dhe falenderoi të ftuarit për pjesëmarrjen e tyre në këtë takim. Znj. Matilda Fetau mbylli fjalën e saj me mesazhin: “Drejtësia duhet jo vetëm të bëhet, por edhe të shihet që po bëhet.”

Drejtuesi i Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **z. Kreshnik Ajazi**, shprehu vlerësimin e tij për veprimtarinë e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, duke përgëzuar Trupën Gjyqësore, veçanërisht Zv/Kryetaren znj. Matilda Fetau.

Në fjalën e tij z. Kreshnik Ajazi referoi se: “Koordinimi ndër-institucional, ka qenë efektiv transparent dhe i dobishëm, kjo për shkak të pozicionit, qasjes dhe integritetit të drejtueses znj. Matilda Fetau, theksoj se kjo është një konsideratë jo vetëm personale, por edhe e gjithë Trupës së Prokurorëve të Prokurorisë pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, të cilët kanë gjetur mirëkuptim dhe bashkërendim për proceset gjyqësore dhe mbarëvajtjen e punës, kemi treguar solidaritet profesional pa cënuar faktorin ligjor. Ky ndërveprim institucional ka ndikuar në rritjen e perceptimit pozitiv të publikut të qytetit të Elbasanit ndaj institucioneve të drejtësisë. Nuk ndalem në çështje konkrete, as në tematika konkrete por theksoj, që kemi gjetur për çëshjet e ngutshme, gadishmërinë e Trupës Gjyqësore të cilët pavarësisht ngarkesës dhe detyrimeve që duhet të ndjekin gjyqtarët në raport me çëshjet të caktuara, kanë gjetur hapësirën në tejkalim të njerëzores për veprimet e ngutshme hetimore, në lidhje me ngjarje dhe kategori të caktuara të veprimtarisë tonë.

Është për t'u vlerësuar, që në vitin 2023 kemi pasur rezultate pozitive me impakt kombëtar dhe për këtë krenohemi. Këto rezultate janë arritur falë këtij ndërveprimi institucional, ku bëjnë pjesë Prokuroria pranë Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, Drejtoria Vendore e Policisë Elbasan dhe Gjykata e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan.”

Drejtori i Drejtorisë Vendore të Policisë Elbasan **z. Ilir Proda** u shpreh se: “Dua të falenderoj për qëndrimin e mbajtur gjatë vitit 2023 Trupën Gjyqësore, për të mos përsëritur Drejtuesin e Prokurorisë z. Kreshnik Ajazi me të cilin jam dakord në të gjithë diskursin e mbajtur prej tij. Vlerësoj dhe mbështes punën e bërë për mega-operacionet dhe falenderoj veçanërisht Zv/Kryetaren e Gjykatës znj. Matilda Fetau, gjyqtarët: znj. Idush Maliqi, z. Elis Dine, znj. Megi Strakosha për gadishmërinë dhe profesionalizmin në punën e tyre.”

Drejtuesi i Dhomës së Avokatisë **z. Demir Çiftja** në fjalën e tij u shpreh se: “Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan ka hyrë në situatë të stabilizuar. Gjendja realisht ka qenë e vështirë për gjyqtarët. Përgëzoj punën e Drejtorisë Vendore të Policisë Elbasan, Prokurorisë dhe Gjykatës, sepse jemi në situatë ndryshe për mirë. Nese më parë qytetarët ndiheshin të pasigurtë, sot ndjehen më të lehtësuar, më të sigurtë dhe me referenca pozitive për dhënien e drejtësisë. Ndihet rendi dhe qetësia, si edhe vërehet respektimi i vënies në zbatim e ligjit nga magjistratët. Falenderojmë gjyqtarët për përballimin e vështirësive me profesionalizëm. Vlerësoj se viti i kaluar ka qenë një vit realisht i vështirë ku është punuar pa masë dhe me profesionalizëm, pavarësisht situatës së vështirë në të cilën kanë ushtruar funksionin e tyre gjyqtarët.”

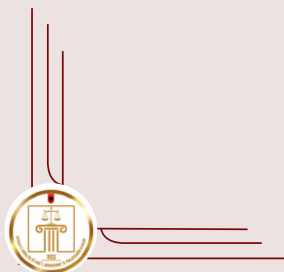
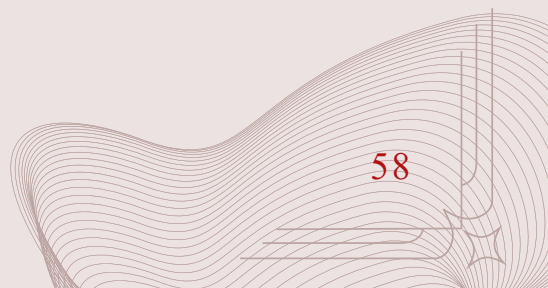

Takimi u mbyll me fjalën e Zv/Kryetarit të Këshillit të Lartë Gjyqësor **z. Ilir Rusi**, i cili u shpreh se: *“Në këtë takim nuk do të flas me terma teknikë, por do të flas me një gjuhë të kuptueshme për të gjithë, me të cilën ndërveproj çdo ditë. Rruga e magjistratëve është një rrugë e vështirë dhe e gjatë, por është rruga e cila të dërgon tek marrja e drejtësisë. Në funksionin e ushtrimit të punës si pedagog, të korrigjoj është gjëja më e thjeshtë, por të korrigjoj më njëri-tjetrin është e pavend. Ne duhet të mbështesim njëri-tjetrin, sepse të gjithë jemi këtu për një qëllim të mirë. Vlerësoj se ndërveprimi njerëzor tejkalon çdo ndërveprim administrativ.*

Gjykata e Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan ishte në tranzit, ku në një takim të tillë të mëparshëm kishte më shumë vende bosh sesa njerëz. Sot, jeni në organikë të plotë dhe jeni në rrugën e duhur. Duke parë numrin e çështjeve për shqyrtim, vlerësoj se është bërë një punë përtej kapacitetit njerëzor dhe kjo është për t'u vlerësuar. Me ardhjen e Magjistratëve të emëruar rishtazi, do të shihni efektin pozitiv të rritjes së burimeve njerëzore. Çështjet penale dhe civile janë njësoj të rëndësishme, zgjidhja e çështjeve civile dërgon në përmirësim të zgjidhjeve. Ju e keni tempin e duhur për të ndërtuar një rrugë të drejtë. Administrata gjithashtu është e rëndësishme, sepse janë struktura të domosdoshme që na mbajnë në punë.

I uroj suksese Magjistratëve të emëruar rishtaz dhe atyre që duan të lëvizin. Kemi qëllim të arrijmë kapacitetet e duhura.”

Më datë **25.04.2024**, Zv. Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan znj. Matilda Fetau mirëpriti në një tryezë takimi Drejtorin e Drejtorisë Vendore të Policisë Elbasan z. Ilir Proda, Shefiat e Komisariateve të Dretjorive të Policisë Elbasan

Objekti diskutimit të tryezës së takimit ishte: “Rritja e ndërveprimit ndërinstitucional në funksion të mbarëvajtjes së proceseve gjyqësore.”

Të pranishëm në takim ishin gjyqtarët znj. Aurora Alimadhi, z. Elis Dine dhe znj. Ina Yzellari.

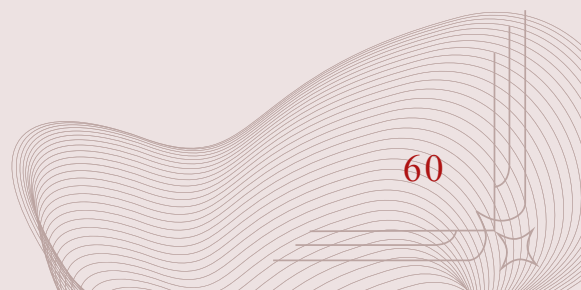

JAVA E DREJTËSISË

Në kuadër të zbatimit të Planit Strategjik të Komunikimit për Sistemin Gjyqësor me kërkesë të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, në zbatim të objektivit nr: 6, i cili ka për synim afrimin e komunitetit me Gjykatat përmes organizimit të aktiviteteve publike, u realizua aktiviteti për “Javën e Drejtësisë” sot më datë 08.05.2024, në të cilën Gjyqtari i Medias **z. Ardit Kuka** dhe Gjyqtari **z. Gjergji Baçi** zhvilluan takime me nxënës, mësues dhe drejtues të Gjimnazit “Dhaskal Todri” Elbasan dhe Gjimnazit “Ibrahim Muça” Librazhd.

Në takim u referua për:

- 10 Maj “Dita e Drejtësisë”;
- Prezantim i përgjithshëm i Pushtetit Gjyqësor në Shqipëri;
- Parimet kryesore që lidhen me Pushtetin Gjyqësor;
- Përbërja dhe organizimi i Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan;
- Informimi elektronik nëpërmjet website zyrtar të gjykatës;
- Giovanni Falcone një hero i vetmuar (1939-1992);
- Momentum në karrierën e Giovanni Falcone: Maksiprocesi kundër mafias siçiliane “Cosa Nostra”.

Takimet u mbyllën me një bashkëbisedim të lirë ndërmjet gjyqtarëve dhe nxënësve të cilët shprehën interesin e tyre në lidhje me: Sistemin Gjyqësor, funksionin e gjyqtarëve, rruga që duhet ndjekur për t'u pranuar gjyqtar, përvoja e tyre gjatë ushtrimit të funksionit etj., Falenderojmë Drejtuesen e Gjimnazit “Ibrahim Muça” Librazhd **znj. Flora Mana** dhe Drejtuesen e Gjimnazit “Dhaskal Todri” Elbasan **znj. Merita Balliçi** për mikëpritjen dhe organizimin, kontribut i cili mundësojë realizimin e aktivitetit.

INSTITUCIONI EKZEKUTIMIT TË VENDIMEVE PENALE ELBASAN

Më datë **21.06.2024**, Zv/Kryetarja e Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan **znj. Matilda Fetau** mirëpriti në një tryezë takimi Shefin e Policisë së Burgjeve **z.Vladimir Skenderi** dhe Drejtorin e “Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale Elbasan” **z. Altin Ago**.

Tryeza e takimit u relaizua me synim rritjen e ndërveprimit institucional në funksion të mbarëvajtjes së proceseve gjyqësore.

Takimi u relaizuar me kërkesë të Drejtorit të Institucionit të Ekzekutimit të Vendimeve Penale Elbasan z. Altin Ago. Në këtë takim u diskutua për mbarëvajtjen e procesit të punës në lidhje me menaxhimin e vështirësive të mundshme për shoqërimin e të paraburgosurve në proceset gjyqësore, si edhe problematikat e hasura mbi Urdhërat për Shoqërimin e të Burgosurve në Gjykatë.

SEMINAR ME DHOMËN KOMBËTARE TË NDËRMJETËSIMIT

Më datë **25.06.2024**, me ftesë të Dhomës Kombëtare të Ndërmjetësimit u mbajt seminari me Trupën Gjyqësore të Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan, në mbështetje të Indikatorit 7-të të SBS-së së “**#BE** për Reformën në Drejtësi” dhe Strategjitë Ndërsektoriale të Drejtësisë dhe Planit të Veprimit për vitet 2021-2025. Tematika e seminarit ishte “Sistemi i Ndërmjetësimit dhe Mekanizmi i Referimit të Çështjeve në Ndërmjetësim” dhe modeli i formularit referues”.

Në takim ishin të ftuar:

- Zv/Ministri i Drejtësisë z. **Tedi Dobi**;
- Gjyqtari i Gjykatës së Posaçme të Apelit për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar z. **Florjan Kalaja**;
- Dretjori i Përgjithshëm i Profesioneve të Lira dhe Ekstradimeve të Drejtësisë në Ministrinë e Drejtësisë znj. **Flora Dedgjonaj**.

Kjo tryezë takimi u realizua në kuadër të Projektit Pilot të implementimit të Zgjidhjes së Mosmarrëveshjeve me Ndërmjetësim në të cilën është përzgjedhur për pilotim të projektit edhe Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Elbasan.

Ky projekt- pilot zhvillohet me mbështetje të Ministrisë së Drejtësisë, Këshillit të Lartë Gjyqësor, Inspektorit të Lartë të Drejtësisë, Komisioni European për Eficencën në Drejtësi (European Commission for the Efficiency of Justice (**#Cepej**)).

Takimi u mbyll me një diskutim të lirë ndërmjet Trupës Gjyqësore dhe të ftuarve.